THE LATVIAN NEWSPAPER FOR CANADA AND U.S.A.

Published twice weekly by the Latvian Relief Society of Canada „Daugavas Vanagi"
Business Office: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Telephones: 921—7121; 368—3239
Editor-in-Chief: ALFRĒDS VINČELS
United States Editorial Offices:
New York: Editor — V. Irbe, 4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466, U.S.A.
Chicago: Editor — Z. Kēlere, 2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647, U.S.A.

SATURDAY, SEPTEMBER 16, 1967.

LATVIJA
AMERIKĀ

74. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 16. SEPTEMBRIS 17. GADS

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL BY THE POST OFFICE DEPARTMENT OTTAWA AND FOR PAYMENT OF POSTAGE IN CASH

LATVIEŠU LAIKRAKSTS AMERIKĀ

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — Latviešu aprūpes biedrība Kanadā „Daugavas Vanagi."
ATB. REDAKTORS: ALFRĒDS VINČELS
Redakcija un kantoris: 491 College St., Toronto 4, Ontario, Canada
Tālruņi: 368—3239 (redakcijai), 921—7121 (kantorim)
Redaktora tālrunis vakaros — 531—4533
Ņujorkas redakcijas vadītājs V. IRBE
4035 Rombouts Ave., Bronx N.Y. 10466. U.S.A
Tālrunis 994—7917
Čikagas redakcijas vadītāja Z. KĒLERE.
2511 N. Kimball Ave., Chicago, Ill., 60647. U.S.A., tālrunis 486—8975

Ideja un tās piepildījums

DAUGAVAS VANAGU FONDS ANGLIJĀ ATSKATĀS UZ 20 DARBA GADIEM

Daugavas Vanagu ideologs plkv. K. Lobe reiz teica: „Daugavas vanagi bija un ir tēvzemes karotāji, un kā tādi viņi saka: mēs nepiederam sev, bet vienīgi tautai un tēvzemei."

Pēc nometņu laika Vācijā, kad sākās izklīšana lielos vējos, vieni no pirmajiem aizceļoja Anglijas braucēji. Tomēr Daugavas Vanagu organizācijas darbība neapsika Vācijā, bet aizjūras zemēs tā atjaunojās jaunā dzīvē ar jauniem uzdevumiem.

Šogad aprit 20 gadu no tā laika, kad Anglijas galvaspilsētā Londonā sapulcējās grupiņa bijušo karavīru un nolēma dibināt Daugavas Vanagu fondu. Sanāksme notika 1947. gada 21. decembrī Latvijas sūtniecībā. Pagaidu valdē par priekšsēdi ievēlēja plkv. A. Skurbi, par locekļiem J. Ruceli. L. Uijertu, E. Žilinski, E. Alksni, A. Mauriņu, J. Ķīlīti, A. Popi, J. Bērziņu un V. Strodu. Pirmā DVF nodaļu delegātu sapulce notika 1948. gada 29. februārī Londonā, tajā par valdes priekšsēdi ievēlēja A. Tomasu, par locekļiem R. Alksni, L. Uijertu, A. Mauriņu, A. Popi, V. Krustiņu, V. Strodu un E. Žilinski. Par DVF padomes pr-di ievēlēja A. Skurbi.

DVF darbībai Anglijā sākumā atsaucība nebija pārāk dzīva, bet pēc gada Anglijā jau darbojās 113 nodaļas un kopas ar 2000 biedriem. Biedru skaita un nodaļu daudzuma ziņā DVF augstāko sniegumu varēja uzrādīt 1950. gadā, kad pastāvēja 125 nodaļas un kopas ar tuvu pie 6000 biedriem.

1951. gadā DVF delegātu sapulcē apstiprināja statūtus, kurus izstrādāja, pamatojoties ar DV organizācijas statūtiem Cēdelgemā. Drīz pēc tam Anglijas latviešu dzīvē iestājās lielāku pārmaiņu laiks, to ievadīja t. s. „brīvlaišana" un lauksaimniecības nometņu likvidācija. Daudzi no vadītājiem darbiniekiem izceļoja tālāk uz aizjūras zemēm, daļa palika „tālumniekos". Šo zaudējumu vietā radās jauni un dažkārt vēl enerģiskāki tautieši, kas rīkojās tālāk. Līdzās aprūpes darbam auga arī sabiedriski - kultūrālā rosme. Rīkoja koncertus, teātru izrādes, referātus u. t. t. Dziesmu dienu izkārtojumā Anglijā arī liels nopelns DVF darbiniekiem.

DVF darbības vieta visu šo laiku atradusies Londonā. 1950. gada sākumā DVF iegādājās savu namu — 72 Queensborough Terr. W. 2. Ar DVF darbvedību uz šo namu pārnāca arī LNPL, Londonas Avīzes redakcija un DVF grāmatnīca.

Arvien nozīmīgāka DVF darbā kļuva vanadžu līdzdalība. Čaklās tautietes ar latviešu sievietei piemītošo gādību rūpējās par slimajiem, vientuļajiem un vecajiem ļaudīm. 1952. gada sākumā notika pirmais vanadžu salidojums DV namā. 1953. gadā Daugavas Vanagu fondu reģistrēja pie Londonas County Council kā labdarības organizāciju ar nosaukumu The Latvian Welfare Fund. Starptautisko notikumu attīstībā radās vajadzība izskaidrot un apgaismot DV nostāju pret komūnistu meliem. Šī pienākuma aktīvizēšanai sevišķu uzmanību veltīja DVF delegātu sapulce 1954. gadā. Tad arī pieņēma DV sabiedriski - politiskās vadlīnijas.

Lai rastu ieskatu DVF 20 darbības gados un vērtētu padarīto, nepieciešams pieminēt dažus skaitļus. Savā darbības laikā DVF pabalstiem Anglijā, tautiešiem apspiestībā, atbalstam Rietumvācijā (medikamentos, mantās un uzturvielās) no invalidu aprūpes vajadzībām ir izmaksājis 50:000 mārc. Pašreizējais aprūpējamo skaits ir 53 un budžetā paredzētie līdzekļi aizvien jāpalielina. Sabiedriski - kultūrālajā darbā un rosmē DVF nodaļas parādījušas teicamu aktīvitāti un atsauksmi. Tas noticis ne tikai sarīkojumu rīkošanā vien, bet atbalstīta arī latviskās kultūras vērtību jaunrade, gādāts par latviešu jauniešu ievešanu latviskajās tradicijās un dzīves ziņā. Pie DVF darbojas 1 koris, 8 teātra kopas, 22 bibliotēkas, 4 grāmatu klubi, 7 tautisko deju kopas, 17 sporta kopas, 1 deju kapella un 3 citāda rakstura pašdarbības kopas, ar 691 dalībnieku. Sabiedriski - kultūrālajai aktīvitātei DVF ietvaros izdotas 10.000.

Izdevies labi noorganizēt DVF informācijas daļu, pie kuras par preses referenti darbojas M. Ausala, par ārējās inf. daļas referentu J. Rolavs un Daugavas Vanagu Mēnešraksta redakcijas pārstāvis A. Veichelis. DVF nodaļas pa vairākām kopā vai atsevišķi izdod 5 biļetenus un 7 nodaļu apkārtrakstus.

Kā baltās, tā nebaltās dienās latviešu vīriem līdzās darbojušās latviešu sievietes. DVF atbildīgie darbinieki jau organizācijas veidošanās sākumā iestājās par sievietes piedalīšanos kopīgo mērķu sasniegšanā, tādēļ DVF valde uzaicināja M. Ķeņģi uzņemties vanadžu darba organizēšanu. Tagad pie visām lielākajām DVF nodaļām pastāv vanadžu kopas, apvienojot 404 vanadzes.

(Nobeigums 5. lpp.)

TRĪS KONTINENTU GAIDU VADĪTĀJAS DRAUDZĪGĀ SASKAŅĀ

Skautu un gaidu jubilejas nometnē Tēvzemē, kas nesen beidzās Garezerā, tikās latviešu gaidu vadītājas no trim kontinentiem: no kreisās — Austrālijas latviešu gaidu priekšniece A. Kliešmete, latviešu gaidu priekšniece Morella Vilka no Kanadas, pirmā Latvijas gaidu priekšniece Vilhelmīne Vilka no ASV un Vācijas latviešu gaidu vadītāja Rasma Cipule; aizmugurē gaidu nometnes saimniece M. Kāpa. Foto: A. Purmalis

Balvu birums DV jaunatnes un sporta svētkos

Gadskārtējie Kanadas DV valdes rīkotie jaunatnes un sporta svētki 9. un 10. septembrī Sidrabenē šogad risinājās īsti spraigi, programmā neesot „tukšām vietām". Norisi traucēja arī pelēcīgie lietus mākoņi, kas Sidrabenes apkārtnē kavējās visu sestdienu, bet tomēr „nepieskīra" nokrišņus, nebojājot svētku noskaņu un spraigās sacensības, kurās kopskaitā piedalījās ap 180 dalībnieku. Svētdiena uzausa saulaina un tīkama, pēc māc. E. Pavasara vadītā svētbrīža brīvdabas baznīcā, kļūstot īsti piemērotai jaunatnes vieglatlētikas sacīkstēm un volejbolistiem, kuri īsā laikā sakomplektēja 6 virknējumus no Toronto un Hamiltonas spēlētājiem. Par neizdevušos uzskatāms vienīgi noorganizētais autobusa brauciens TLB sestdienas skolas audzēkņiem, kas Sidrabenē atveda tikai septiņus dalībniekus.

Kaut tālu ne par galveno, bet noteikti par jautrāko un skatītājiem tīkamāko notikumu izvērtās virves vilkšanas sacensība starp DV Toronto un Hamiltonas nodaļu spēka vīriem. Kādreiz Latvijā šāda spēkošanās notika ap vidū novietotu alus mucīņu, bet Sidrabenē pretinieki ieņēma vietas katrs savā Brontes upes krastā, lai pretējās puses atstonniekus ievilktu vēsajā ūdenī. Pie slapjām biksēm tomēr tika vienīgi šī „sporta" veida entuziasts un organizētājs Osvalds Kļavenieks, kas kā galvenais tiesnesis labprātīgi un varonīgi nostājās pašā upes vidū. Hamiltonieši, kas iepriekšējās sacensībās bija palikuši zaudētājos, šoreiz, šķiet, bija nolēmuši „atspēlēties" par katru cenu. Tā virves vidū iesietais baltais lakatiņš jau pirms tiesneša svilpes jūtami virzījās uz hamiltoniešu krastu, un pirmā spēkošanās beidzās viņu labā. Otrā gājienā torontieši bija uzmanīgāki, hamiltoniešiem nācās atzīt viņu svara un spēka pārākumu. Izšķirošajā gājienā vairāki torontieši atpūtas brīdī apmainīja parastos apavus pret futbola „buciem", kas izraisīja „protesta vētru" hamiltoniešos. Līdz „kārtības" ievešanai O. Kļavenieka bikses bija kļuvušas jau krietni slapjas, un, viņa svilpei atskanot, torontieši pēkšņi atradās sēdus vai guļus upes krasta zālē... izrādījās, ka Hamiltonas astoņu vīru komandai bija radies devītais palīgs. Situāciju vēl vairāk sarežģīja novērotāju paziņojums, ka bez „izpalīgiem" neesot bijuši arī torontieši. Tā, no upes laukā brienot, O. Kļavenieks paziņoja „Zālamana spriedumu", ka sacensība uzskatāma par neizšķirtu. Tomēr rīcības komitejas sagādātās balvas prasījās pēc īpašniekiem, un tā abu komandu pārstāvji vienojās, ka to, ko neizšķīra spēks un veiklība, lai izšķir 25 centu monēta. Gaisā pamesta, tā piešķīra uzvaru Hamiltonas astoņniekam (A. Amoliņš, G. Treimanis, J. Loze, V. Tuklers, kuru 3. gājienā nomainīja R. Bulte, J. Gailitis, L. Ozols un U. Skrins). Ar to jautrais epizods tomēr nav beidzies, jo spēka vīri cīnīsies atkal 16. septembrī Londonā, kur Crumlin Sportsmen's Association šaujlaukā notiks Kanadas DV meistarsacīkstes un spēju pārbaude ar ASV DV izlasi šaušanā.

Ne mazāk spraigi risinājās arī futbola spēle, kurā par Ziemeļamerikas latviešu meistartitulu sacentās DV Toronto nodaļas sporta kluba un Ņujorkas DV vienības. Pārliecinošu uzvaru ar 6 — 1 rezultātu guva torontieši, uz 1 g. iegūstot grāmatizd. H. Rudzīša dāvināto ceļojošo balvu, bet katrs vienības dalībnieks personīgā īpašumā tās atveidu miniatūrā. Par abu komandu meistarsacīkšu spēļu labāko spēlētāju īpaša žūrijas komisija izraudzīja torontieti Austri Liepu, kas saņēma Arnolda Grinberga dāvināto speciālo balvu. Ņujorkiešiem pēc zaudētās spēles nācās ciest arī citas neveiksmes. Jau spēles sākumā savainoja viņu vārtsargu Edgaru Dāli, bet 2. puslaikā arī viņa aizstājēju J. Šķiņķi. Par korekto spēli Ņujorkas vienībai īpašu Toronto DV sporta kluba balvu pasniedza kluba pr-ks R. Kadiķis.

No 6 volejbola virknējumiem pēc sīvām sacensībām par uzvarētāju izvirzījās DV Hamiltonas nodaļas sporta kluba Sparta vienība ar M. Žulpu kā kapteini, kas no A. Rāviņa saņēma Toronto latviešu kreditsabiedrības dāvināto ceļojošo balvu, bet visi spēlētāji arī balvas personīgā īpašumā.

Solījumu ierasties sporta svētkos nebija turējusi DV Čikagas apvienības jaunatnes basketbola vienība, un tā DV Toronto nodaļas sporta kluba jaunieši spēlēja ar Toronto latviešu sporta kluba un YMCAs sastādīto komandu, zaudējot ar 21 — 66. Arī še uzvarētāji saņēma personīgā īpašumā balvas.

Pēc jaunatnes un sporta svētku oficiālās atklāšanas, ko izdarīja rīcības komitejas priekšsēža vietnieks Valdemārs Innus un Kanadas DV pr-ks E. Krūka, sporta spēļu starplaikā veiklības un atjautības nodarbības bērniem bija noorganizējusi Tonija Krūka. Tajās piedalījās ap 30 bērnu.

Šogad svētku ietvaros pirmo reizi notika jaunatnes sacensības šachā, kuras vadīja A. Augulis un R. Kreišmanis, piedaloties 13 dalībniekiem, kas spēlēja katrs ar katru. Meiteņu grupā uzvarēja Vija Bulte, 2. vietā Sarmīte Bulte un 3. Inese Tuklere. Zēnu grupā līdz 14 gadu vecumam 1. vietu ieguva Māris Kārkliņš, saņemot R. Kreišmaņa dāvinātā žurnāla „Šacha pasaule" gada abonementu, bet 2. un 3. vietu dalīja Imants Kārkliņš un Rolands Lanka. Vecākajā zēnu grupā līdz 18 gadiem

(Nobeigums 4. lpp.)

Daļa no Anglijas DVF valdes bijušajiem un pašreizējiem darbiniekiem: priekšā no kreisās — bijušais darbvedis un valdes loceklis L. Ādlers (miris), bijušais darbvedis un sekretārs K. Strazdiņš (miris), bijušais valdes priekšsēdis A. Alksnītis (miris), vanadžu vadītāja M. Ķeņģe un bijušais saimniecības daļas vadītājs F. Kursietis; aizmugurē — bijušais kultūras daļas vadītājs Ģ. Celmiņš, bijušais valdes priekšsēdis L. Rumba un pašreizējais valdes priekšsēdis J. Frišvalds.

Alfreds Puķīte

Daugavas vanagi, sasauksimies!

Pēdējais mēnesis Daugavas Vanagu organizācijai bijis nozīmīgu notikumu laiks, kurā biedri sasaukušies plašākā mērā nekā parastajā ikdienas darbā. Augusta sākumā Vinipegā DV dienās pulcējās Kanadas vanagi un vanadzes, augusta beigās Vācijā notika organizācijas centrālās valdes sēde, septembra sākumā savās DV dienās Priedainē salidoja ASV saime, bet 16. un 17. septembrī Londonā uz 20 darba gadiem atskatās Anglijas vanagi un vanadzes, visur sekojot aicinājumam: „Daugavas vanagi, sasauksimies!" Domājot par Anglijas draugu lielo brīdi, lai atļauts pakavēties vēl mazliet pie ASV vanagu un vanadžu nesenās sasaukšanās Priedainē, Ņudžersijā.

Nu jau kļuvis par tradiciju, ka septembra sākumā ASV notiek Daugavas Vanagu dienas. Tās sākas ar sporta spēlēm, gleznu un daiļamatniecības skatēm, latviešu grāmatu klāstiem, tautas deju uzvedumiem, koncertiem un kulmināciju sasniedz ar Lielo jundu.

DV dienu norise rada pārdzīvojumu, kuru izjūt ikviens, kas svētkos piedalās, vienalga, vai kā tiešs un aktīvs dalībnieks, vai tikai kā skatītājs. Vislielākais pārdzīvojums tas, protams, ir „vecajam kanakam", kas, kara rētu sagriezts, uz spieķa atspiedies vai vējam plīvinot tukšo svārku piedurkni, šai dienā paceļ augstāk savu sirmot sākušo galvu.

Šī ir viņa diena — atmiņu, svētku un nākotnes stiprinājuma diena. Tā ir latviešu jaunatne, kas ap viņu bumbo, met šķēpu, grūž lodi un piedalās citās sporta nodarbībās, gluži kā pirms gadu desmitiem viņš pats to darījis Latvijas ārēs. Kāds sens spēks viņu velk izmēģināt roku tajās disciplīnās, kurās, šķiet, vēl kaut ko var, kaut arī viss beigās „saiet dēlī".

Citam atliek tikai skatīties un apmaldīties atmiņās... Ir grūti saprast likteņa ceļus — varbūt šo jauniešu nebūtu še, ja viņu vecāku atkāpšanās ceļus kādreiz nebūtu sargājis Latviešu leģions... Varbūt ģimene nebūtu izpostīta... Varbūt...

Spēles beigušās, un skatītāju straume plūst telpās — augsstāva gleznu skatē un daiļamatniecības stendos Daļa arī pagraba telpās pie malka auksta alus, lai no kakla izskalotu dienas putekļus.

Ar lepnu sirdi un gandarījumu acis skata latviešu gleznotāju un daiļamatnieku varēšanu. Un arī še, blakus vecmeistaru darbiem, kā nevienā citā skatē reprezentējas daudzi mūsu jaunie mākslinieki. Gleznotāji ir sevišķi tuvi Daugavas Vanagiem, jo neviens cits nav vairāk ziedojis aprūpes un organizācijas mērķiem, arī DV namu izdaiļošanai, kā tieši viņi. Latviešu mākslinieki ir meklētāji. Ik skatē un ikvienā viņu darbā var saskatīt jaunus vaibstus, jaunus meklējumus.

Kaļu rotas līgavai, mīļai dārgai Latvijai, — gribētos par motto ņemt mūsu daiļamatniekiem. Lūk, divlatu saktiņa un raksti, latvju raksti audumā un mālā...

Nemanot pienākusi vēla pēcpusdiena, — stunda, kurā vecie kanaki aicināti satikties. Lai parunātos, oficiāli un neoficiāli. Vanadzes lielā sirsnībā ir rūpējušās par cienastu. Pamazām telpa pildās ar pazīstamām gadu vai ilgāk neredzētām sejām. Kara kalpi un virsaiši, kā tiek godināti apvienību un augstākie priekšnieki. Dažiem kara kalpiem un virsaišiem piesprauž DV organizācijas nozīmes zeltā par sekmīgu darbību; nenogurstošajiem darba rūķiem, kuru veikumus neviens no ārienes tik viegli neredz. Mēs tos zinām.

Ieroči cīņā par Latviju nu jau vairāk nekā divdesmit gadu kopš apklusuši. Šie kanaki tomēr vēl ir ierindā, un kad viņi kādreiz kā sveces lēnām izdzisīs... Ir kādreiz dzirdēts par miera laika karavīriem un kara laika miera vīriem. Nu ir laiks, kad katrs var cīnīties, jo šajā cīņā „neaizvietojamo" kartes neviens vēl nav izsniedzis. Kaut vai ar slotu un spalvas kātu. Ko nu katrs spēj un māk. Mūsu nami prasa apkopšanu, un ASV kongresmeņi un senātori gaida mūsu vēstules, lai Baltijas valstu dibināšanas atceres marka varētu iznākt 1968. gadā. — Latvijas 50. gadadienā. Vai tad Lāčplēsim visu mūžu būs vienam jācīnās?

Krēslas stundā starmešu gaismā plīvo Latvijas karogi, līdzās tiem to valstu karogi, kurās darbojas DV organizācija. Tos kārto Lielajai jundai. Visu priekšgalā visaugstāk paceļas Latviešu leģiona 32. pulka kaujas karogs. Latvija vēl nav brīva — Daugavas vanagi turpinās cīņu, — ziņo ASV DV priekšnieks sirmam ģenerālim, Latvijas atbrīvošanas cīņu varonim. Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Dievs, svētī Latviju!

Mēs nekad neaizmirsīsim mūsu tautai nodarītās pārestības. Mēs nepiedosim mūsu biedru nošaušanu un sakropļošanu. Šī zeme ir mūsu, to neatdos svešiem — ne zemgals, ne latgals, ne sēlis, ne kūrs. Mūsu jaunatne ir ar mums. Daļa no Divreizdivi nometnes jauniešiem, kursiem beidzoties, ieradusies DV dienās. Desmitiem pāru vestas, vijas latviešu tautas dejas, un saucēja sauc vienu pēc otras, kas mijas ar vīru dziesmām.

Vecais kanak, šī bija tava diena! Atmiņām, draudzībai, pārdzīvojumam un nākotnes cerībām, stiprinājums un gandarījums. Un, liekas, tieši tev kā pēdējo latviešu vīri dzied: Daugavas vanagi, sasauksimies, kas vēl dzīvi, kas vēl brīvi esam palikušies.

Pēteris Aigars

Dziļas un nemierīgas pazemes straumes

Trimdinieku vidū, liekas, nebūs mazums tādu, kuriem šķiet, ka notikumu paisumi ir aprimuši ar nelaimīgo sacelšanos Budapeštā. Taču dzīve nepazīst stāvēšanu uz vietas, tāpat kā upe nepazīst plūduma apsīkuma, arī tie rāmākie ūdeņi tek. Latviešu jaunākās paaudzes dzejnieks Imants Auziņš dzejolī „Pieminekļi" izsaucas:

Tos cēla gadiem — lai vismaz
pa vienam
Ir katrā pilsētā. Tos nāca sveikt.
Bet novāca it visus
pāris dienās,
Vai pāris naktīs,
pareizāk būs teikts.

Nevienam nebūs noslēpums, kādus pieminekļus Auziņš minējis un kādēļ tos novāca pāris naktīs. Taču ar pieminekļu novākšanu vēl nekas būtiski nav grozījies. Ne jau pieminekļu novākšana vai uzcelšana var mainīt diktatūru. Tā pati jānovāc kā pieminekļi, kuri bija celti vienam no visbargākajiem valdniekiem, kādu vien vēsture pazinusi. Šī pārliecība ir tik dziļi iesakņojusies Austrumeiropas jaunajā paaudzē, īpaši rakstniekos un zinātniekos, ka reizēm laužas laukā ar spontānu spēku.

Britu laikraksts „The Sunday Times" 2. septembra numurā iespiedis čechoslovakijas rakstnieku un mākslinieku manifestu, kas kaut kādā veidā nokļuvis Rietumos. Manifestu parakstījuši 183 rakstnieki, 69 mākslinieki, 21 filmu un televizijas darbinieks un 50 zinātnieki un žurnālisti. Parakstītāju vārdus, protams, neizpauž, bet nav šaubu, ka šis dokuments ir čechu inteliģences pasaules uzskata un morāliskās stājas neapstrīdams apliecinājums: Manifestā teikts:

— „Čechoslovaku rakstnieki, Rakstnieku savienības biedri, kas piedalījās IV čechoslovaku rakstnieku kongresā(šāgada jūnijā) kopā ar čechoslovaku māksliniekiem, zinātniekiem un inteliģentiem, kas parakstījuši šo manifestu, griežas pie brīvās pasaules rakstniekiem un lasītājiem ar aicinājumu nākt talkā glābt gara brīvību un katra neatkarīga mākslinieka pamattiesības, kuras apdraud terrors un valsts vara.

Rakstnieku kongresa laikā un drīz pēc tā radās situācija, kurā mēs nespējām un nedrīkstam noklusēt, lai nekļūtu par cilvēkiem, kas apmāna paši sevi. Kongresā prasījām neierobežotu brīvību izteikt domas runās un rakstos, ko mēs uzskatām pa katra rakstnieka un mākslinieka neapšaubāmām tiesībām katrā demokrātiskā un humānitārā sabiedrībā.

Mēs prasījām atcelt politisko cenzūru, prasījām izbeigt antisemītismu un rasismu, ko piekopj mūsu valsts iepretim Izraēlai, mēs nostājāmies pret rakstnieka Solžeņicina vajāšanām, pret cilvēciskās cieņas apspiešanu, vienalga, kur tas notiktu, un vienalga, kas to piekoptu, pret pilsonisko brīvību apspiešanu mūsu tēvzemē. Mēs prasījām sabiedriskās dzīves pilnīgu demokratizēšanu un mūsu politikas humānizēšanu. Šīs problēmas ir ļoti svarīgas, un tās izraisa nemieru mūsu rindās.

Visus tos, kas nāca klajā ar prasībām, kuras ir nenovalkājami dārgumi kopš franču un amerikāņu revolūciju laikiem, nepieredzētā kārtā brutāli apvainoja pretvalstiskā rīcībā. Partijas pārstāvji nekaunīgi iejaucās valdes vēlēšanās, sākumā pastāvēdami uz to, lai svītro divpadsmit, bet beigās četrus drošsirdīgākos rakstnieku savienības biedrus no kandidātu saraksta. Partijas pārstāvji draudēja viņus apklusināt. Un viņi ir tagad pakļauti policijas uzraudzībai, viņiem aizliegts publicēties, viņus vajā, apdraud viņu brīvību un eksistences iespējas. Pret čechoslovaku rakstniekiem sākušās raganu medības. Strādniekiem nodiktē rezolūcijas pret visiem čechoslovaku rakstniekiem, kuras tiem jāpieņem pret pašu tautas garīgiem adoņiem.

Mūsu rindās galvenokārt ir marksisti un komūnisti, un vairākums no mums neatzīst kapitālistisko sabiedrisko un saimniecisko kārtību, stāv nešaubīgi par sociālismu. Bet mēs vēlamies īstu sociālismu, brīvības valsti, kādu proklamēja Markss, bet ne terrora valdību. Tādēļ mēs protestējam un aicinām būt modriem.

Mēs, līdzīgi Emersonam, ticam, ka par īstu cilvēku var dēvēt tikai to, kas nepiekrīt visparējiem uzskatiem. Mēs piekrītam Sartram, ka rakstnieks ir atbildīgs par to, kas notiek viņa laikā. Mēs piekrītam mūsu tautas lielākajam kritiķim Saldam, ka īsta dzejnieka sirds nepārdodas nevienai sabiedrībai, nevienai šķirai, un ka dzejnieks sākas tur, kur beidzas uzticīgs partijas biedrs. Mēs ticam kopā ar viņu, ka rakstnieka politiskais pienākums ir palikt opozicijā katrai vienpusīgai politiskai doktrīnai, ka viņam jāaizstāv cilvēciskās vērtības pret politikas profesionāļiem, jāaizstāv cilvēces kopība pret politisko partiju nodomiem to saskaldīt, jāaizstāv tēvzeme pret partijiun jāsarga cilvēce no šovinistiskā patriotisma.

Vairāk nekā pirms 30 gadiem Dr. E. Benešs pasludināja pasaulei, ka miers ir nedalāms.

(Nobeigums 6. lpp.)

LATVIJA

74. N-RS. SESTDIENA, 1967. GADA 16. SEPTEMBRIS

GALVENĀ REDAKCIJA TORONTO

Atbildīgais redaktors — Alfrēds Vinčels, 508 Palmerston Blvd. Toronto 4, Ont.; tālr. 531—4533;

Atb. redaktora vietniece — Silvija Ancāne, sasniedzama redakcijā, tālr. 368—3239

Iekšlietu redaktors — Rūdolfs Norītis 1765 Victoria Park Ave., Apt. 307, Scarborough, Ont.; tālr. 759—8076;

Sporta redaktors — Valdis Teteris, 17 Chester Hill Rd., Toronto 6, Ont., tālr. 463—4226.

REDAKCIJA EIROPĀ:

Vācijā — Pauls Strante, 44 Münster/Westf., Von Einem Str.19

Redakcijai tiesības manuskriptus pēc vajadzības īsināt. Neizlietotos manuskriptus neuzglabā, bet uz vēlēšanos sūta atpakaļ, ja pievienota pastmarka (Kanadā) vai starptautiskais pasta kupons (citās zemēs). Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas ir rakstītāja personīgs ieskats un ne katrā gadījumā atbilst arī redakcijas viedoklim.

Abonēšanas maksa: ASV un Kanadā — par mēnesi $ 1.50; 3 mēn. $4.50; 6 mēn. $ 8.50; par gadu $16.00 Atsevišķa numura cena 20 centu.

Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā 0 1.60, bet tekstā $ 3.20 — $ 6.40 par 1 collas slejas telpu.

LASĪTĀJU VĒSTULES

SOMIJAI VELTĪTA PASTMARKA

Somijas republika dibināta īsi pirms Baltijas valstu neatkarības pasludināšanas. Tādēļ arī jau šai rudenī ASV pasta ministrija izdos īpašu pastmarku, kas veltīta Somijai. Vēsturiskajā gaitā Somijai ir daudz līdzības ar Baltijas valstu likteņiem, izņemot to, ka ģeografisku apsvērumu un somu tautas rakstura dēļ Somija nav padomju satelītvalsts, līdzīgi Polijai, vai kolonija, līdzīgi Igaunijai. Šis apstāklis vēl vairāk pastiprina baltiešu apņemšanos panākt, lai ASV pasta ministrija izdod līdzīgu pastmarku, atzīmējot Baltijas valstu neatkarības pasludināšanu.

Tādēļ lūdzu visus tautiešus nekavējoties rakstīt saviem pārstāvjiem kongresā un lūgt vai nu atbalstīt jau iesniegtos likumprojektus, vai iesniegt jaunus. Americans for Congressional Action to Free the Baltic States (2932 West Eastwood Avenue, Chicago, Illinois, 60625) jau ir izdevusi trīs biļetenus šai jautājumā, pie kam pēdējais no tiem ir visu trīs Baltijas tautu valodās. Lūdzu pieprasiet tos; biļetenos ir vairākas paraugvēstules, kongresa locekļu saraksts un citi ieteikumi par darbu. Pamatversija vēstulei Somijas gadījumā varētu eventuāli būt šāda:

„As a member of the Baltic—American society, I really appreciate the issuance of a stamp on Finland's 50th anniversary. Now let us issue a stamp to commemorate the 50th anniversary of Baltic independence, as well. Please support or introduce measures calling for this."

Dr. Laimonis Streips, Čikagā

☆

VĒL PAR VENETIEM

Egils Kalme savā lasītāja vēstulē izteicis dažus komentārus par venetiem („Latvija Amerikā" 26. augusta numurā — „Pirms daudz gadiem") pie manas lasītāja vēstules, kas ievietota LA 12. augusta numurā. Pie teiktā vēl gribētu piebilst sekojošo:

Ir taisnība, kā Momsens uzskatīja, ka veneti dzīvojuši Ilirijā resp. pašreizējā Dienvidslavijā. Tomēr veneti dzīvojuši ne tikai tur, bet daudz plašākā apgabalā. Tā, piemēram, arī pašreizējā Austrijā kādreiz dzīvoja veneti, un Vīnes vecais nosaukums bija Vindebona (tas ir: Bona Ventorum — venetu vai ventu īpašums, ventu zeme), bet Bodenes resp. Konstances ezera vecais nosaukums bijis Lacus Venetus (Venetu ezers). Vai Baltijas jūras veneti nākuši no dienvidiem jeb vai dienvidu veneti no ziemeļiem, tas ir vēl atklāts jautājums. Baltijas telpā ir dzīvojušas trīs ciltis: veneti, aisti (balti resp. mūsu senči) un lībieši. Pēdējie ir sistēmatiski atspiesti tuvāk jūrai uz ziemeļaustrumiem, kamēr aistu izplatība ap vāciešu ienākšanas laiku sniegusies no Polockas un Minskas līdz Peipusa ezeram, kas 16. gadsimta karšu atzīmēts kā Livonijas valsts robeža.

Par venetu izplatību Baltijas telpā ir diezgan noteiktas ziņas, proti — tie dzīvojuši no Pasargas upes (Prūsijā) līdz Gaujai. Pasargas upe ir bijusi venetu robeža. Pasargas nosaukuma etimoloģija ir šāda: pa — sarga, tās pašas saknes vārdi ir sargāt, sardze, sargs, krievu storož, lietuviešu sargas; senprūšu butsargs, „mājas pārvaldnieks" un grieķu stergo, „es mīlēju, sargāju", jo grieķiem ir pieci vārdi, kas izteic jēdzienu mīlēt ar dažādām niansēm: mīlestība ieklauj sevī jēdzienu — stāties sardzē, aizstāvēt, aizsargāt. „Pa" ir priedēklis, kas izteic jēdzienu „viņpus", sal. tādus vārdus, kā Pasiene (vieta aiz Siena upes(, Paneveža (Lietuvā) — vieta aiz (viņpus) Nevežas upes. Pasargas upe ir minēta 1251. gada dokumentos. Tātad, Pasarga nozīmēja robežas upe. Tās nosaukums ir sakarā ar otru upes vārdu — Seria, Serige, vēlāk vāciski Sorge, jo vācu vārdā Sorgē, sorgen pieder pie tās pašas vārdu grupas ar nozīmi aprūpe, rūpes, uzmanība.

Vēl derēs norādīt uz citu raksturīgu vietu nosaukumu šai venetu dzīves telpā: apdzīvotas vietas nosaukums, kas 14. gadsimtā dažādi rakstīts: Gronitten, Garanczen, Grunitten, Karunitten, Granythen. Šīs daudzās rakstības norāda, ka jau toreiz šis vārds bijis nesaprasts, bet te jānorāda, ka Varakļānu pagastā un Rēzeknes tuvumā (Makašānu pagastā) ir Garanču sādža, un Garancis ir pazīstams uzvārds, kas nepārprotami ir sakarā ar minēto vietu vārdu venetu dzīves telpā austrumos no Vislas. Tas norāda, ka veneti tai laikā jau ir bijuši ģermānizēti. Šo rindu autora domas ir, ka veneti Baltijas telpā ir nevis slavi, bet baltiem radniecīga cilts, ar kuŗiem Latvijas telpā (Kurzemē un Vidzemē) vēlāk pakāpeniski saplūda.

E. Kalme pacēlis arī jautājumu par baskiem. Ir skaidrs, ka tie nav indoeiropieši, bet pirms indoeiropiešu ienākšanas (no Āzijas) bijuši pirmie Eiropas iedzīvotāji. Basku valodas lingvistiskā piederība vēl nav pilnībā noskaidrota. To iespējams salīdzināt ar etrusku valodu (to vēl runāja 2. gadsimtā pēc Kr., un izglītotie romieši pratuši abas valodas — latīņu un etrusku); tāpat basku valodas tālākā radniecība ir konstatējama ar pelazgu (pelazgi dzīvoja Grieķijā pirms grieķu ienākšanas) un ar turku valodu. Tāpat šai valodu saimei pieder liguriešu valoda, kuŗu runāja Ziemeļitalijā un Alpos. Šīs valodas fonētiskā pazīme ir bijusi tā, ka pastāvējusi vāja atšķirība starp k un g, b un v. Šai valodai pieder Alpu un albāņu nosaukums, kam nav sakara ar latīņu albus (balts), bet gan ar liguriešu valodu, kurā tas nozīmē „kalns, akmens".

Prof. Leonards Latkovskis

☆

BRAUNS PAKLAUSA LATVIEŠIEM...

Izlasījis „Latvija Amerikā" 24. jūnija numurā rakstu „Degolls paklausa latviešiem..." un „Laika" 29. jūlija numurā rakstu „Latvieši visaktīvākie", vēlos sniegt dažus papildinājumus un piezīmes pie BATUN darbības panākumiem.

Pēc BATUN darbinieku izteiktā ieskata par protesta akcijas rezultātiem Latvijas zelta lietā, atliek vienīgi piebilst, ka ar šo panākumu visiem šaubīgajiem pierādīts, cik liela nozīme BATUN darbībai: pat Anglijas ārlietu ministrs Brauns tai paklausījis un 19. maijā uz Maskavu nebrauca, par spīti tam, ka valdība to vēlējās. Šī politiski ārkārtīgi svarīgā izšķiršanās notikusi nevis Vidējo austrumu krizes dēļ, kur Anglijai ir vitālas intereses, bet ir vienīgi BATUN nopelns...

Politiski līdzsvarots lasītājs Zviedrijā

☆

IZGLĪTĪBA OKUPĒTAJĀ LATVIJĀ

Padomju savienības propagandas avīzē „Maskavas Ziņas" (tulkojumā) šāgada 26. augusta numurā J. Kalnbērziņš raksta, ka Latvijā notikusi kultūrālā revolūcija: no katriem 1000 iedzīvotājiem 48 esot augstskolas, 24 nepabeigta augstskolas un 194 vidusskolas izglītība. Tātad, no katriem 4 iedzīvotājiem vienam ir augstskolas vai vidusskolas izglītība.

Tagad Latvijā mācoties 77.000 jauniešu vidējās un augstākās mācību iestādēs. 1937. gadā šis skaits bijis ap 30.000. Ja Kalnbērziņa dati būtu pareizi, tad studentu un vidusskolēnu pieaugums būtu tikai dabīgs, jo arī brīvās Latvijas laikā pēdējos 20 gados šis skaits bija divkāršojies.

Ņujorkietis

☆

PALDIES!

Paldies Andrim Vildogam par Latvijas prezidenta Kārļa Ulmaņa 90. dzimšanas dienas atcerei veltītu rakstu „Latvijas saimnieks".

I. Z., Toronto

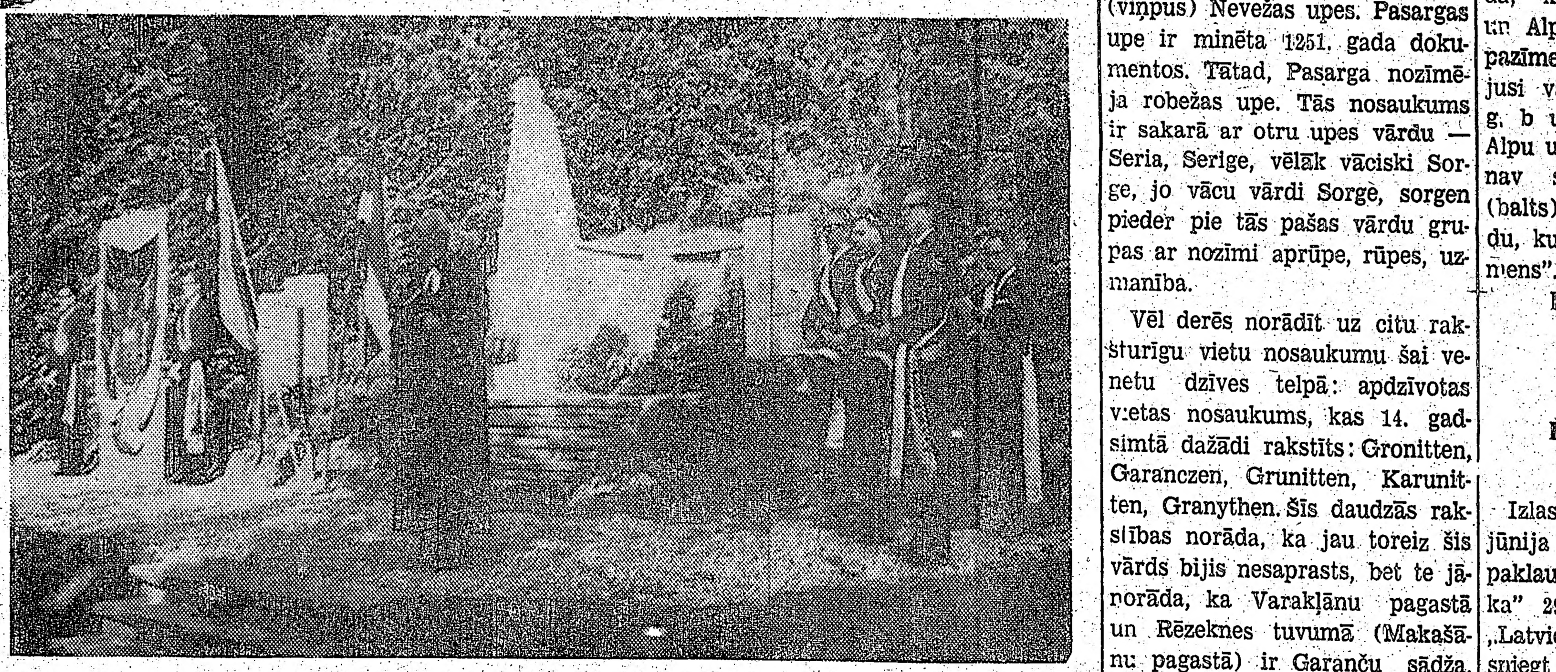

Archibīskaps A. Lūsis 3. septembrī Saulainē iesvētīja korporācijas Talavija vapeņa atveidu. Uzņēmumā iesvētīšanas ceremonijas kopaina pie Kritušo karavīru pieminekļa: pa kreisi — goda sardzē pie vapeņa stāv Jānis Eichmanis un Reinis Piegāze; vidū — archibīskaps A. Lūsis; pa labi — korporācijas prezidijs: viceseniors Ivars Kēlers, seniors Visvaldis Šmits un sekretārs Uldis Ievāns, bet aiz viņiem oldermanis Eduards Aukmanis. Foto: A. Altraks

VALENTĪNE HERMANE

SEVI VISU

STĀSTS

(Nobeigums)

Pēcpusdienas saule bārstīja zeltainas stīgas, un tās atrada ceļu arī meža biezoknī, vijoties cauri kuplajām lapotnēm, kuras pašķīra un atkal sakļāva vēja vēsmas. Saules stari bija atraduši spraugu arī zaru teltenē un ieslīdēja ievainotā Māŗa plakstos. Vairoties no žilbinošās gaismas, viņš mēģināja pavirzīties iesāņus, bet nevarīgi atslīga atpakaļ. Elkonis bija izslīdējis no cietā atbalsta; rokai krītot, pirksti instinktīvi sažņaudza ieroci ciešāk.

Klusumu pāršķēla šāviens, Kaijas ķermenis sagrīļojās un lēnām salima.

Māŗa galvā nebija domu, sīcošas lapsenes dūca, dzēla, atkāpās un tuvojās atkal, neatlaidīgi, uzmācīgi, bet cauri visam kā gaismas stars ceļu uz apziņu un izpratni meklēja gribas spēks: saprast esošo, notiekošo. Viņš dzirdēja skrejošus lēcienus, dzirdēja ātrus, nesakarīgus vārdus, gribēja pacelt galvu, bet nespēja. Veltīgi pirksti meklēja izkritušo ieroci, tie tikai sapinās mīkstas drēbes krokās, pieskārās kaut kam maigam, siltam, bet nekustīgam.

Māris arvien vēl nezināja kur atrodas, kā še nokļuvis un kādēļ viņam par sargu pielikta sieviete. Plintniece? Tas nevarētu būt, šķita neiespējami, jo nebija vēl dzirdēts, ka plintnieces kādreiz staigātu brunčos, bet Māris bija diezgan redzējis un pieredzējis, lai neuzticētos nevienam svešiniekam.

Varbūt, ja būtu skaidrāka apziņa un gaišāks skatiens, viņam pietiktu arī prāta apdomībai, bet, atmodies no nemaņas, Māris rīkojās instinkta vadīts — ātri, neapdomīgi, bezmērķīgi. Viņš bija pārrēķinājies, iedomājies sevi daudz stiprāku, bet tagad pievērtiem plakstiem padevās nenovēršamajam.

Skrejošie soļi tuvojās, apstājās. Mārim šķita, ka arī pasaules laika rats apstājies. Sirdī ieplūda ledainība, vienaldzība un bezjūtība...

Brīdī, kad seržants Zariņš pārliecās jaunekļa krūtīm, Māris jau bija iegrimis jaunā nemaņas vilnī un nemanīja, kā rūdītā kaŗavīra pirksti noņēma asinīm piesūkošos pārsēju, kuŗš bija noslīdējis sānis, un pārlika to atkal vajadzīgajā vietā. Viņš arī neredzēja Aleksi, nedzirdēja tā lamu un lūgšanu vārdus, kas brīžiem izlauzās pār cieši sakniebtajām lūpām.

Arī Aleksim mirklis likās kā mūžība. Steidzoties šurp, viņš nebija domājis nekā, jo šāviens pārsteidza visus, pat gaŗo Pēteri, kas, turpat blakus Aleksim guļot, momentā bija paķēris savu šaujamo un, pieplacis vēl ciešāk lielajam akmenim, vērīgi pētīja krūmus. Seržants nepiederēja pie tiem, kam miegs ir regulāra nepieciešamība, tādēļ arvien palika nomodā, kad citi snauduļoja, bet gulēja brīžos, kad citiem nenāca miegs. Viņš arī bija pirmais, kas, šāvienam izskanot, steidzās uz lapeni, un seržanta pēdās laipoja Aleksis, vēl miegā apmulsušu prātu.

„Nu?" Aleksi no neticības redzētajam īstenībā atgrieza seržanta jautājošā un reizē arī pavēlošā balss. Lēni un negribīgi viņš nometās ceļos pie sabrukušā Kaijas auguma, saudzīgi noglāstīja meitenes atirušās matu cirtas un — pēkšņi sarāvās. Tas nevarēja būt, un tomēr, tomēr likās, ka no sārtajām lūpām bija atskanējis vaids.

„Nu?" nepacietīgi atkārtoja savu jautājumu seržants, bet, nesagaidījis atbildi, izslējās taisns un pavēlēja: „Pārbaudi, vai trāpīts un kur! No šejienes jālasās prom, cik ātri iespējams. Ne jau mums vien ir ausis īstajā vietā..."

Alekša skatiens vēl nebija pieradis pie lapenes puskrēslas, bet, pievirzoties tuvāk, viņš neticīgi berzēja acis. Likās, ka Kaijas baltā blūzīte viegi cilājās, gan ātrā, nevienmērīgā elpā. Bet viņa bija dzīva. Ātri pārlaidis skatienu meitenes augumam, Aleksis atvieglоti nopūtās: lodes dzēliena pēdu nemanīja. Līdz šim viņš bija atļāvies tikai pieskarties Kaijas pierei, nekur citur, bet nu lēni un uzmanīgi bīdīja plato delnu zem viņas muguras un slēja tās ķermeni pussēdus, reizē dodot zīmi ārpusē stāvošajiem pasniegt ūdens spainīti.

Kādēļ viņam vajadzēja ūdeni, to sniedzēji neprasīja, un Aleksis atbildi arī nezinātu. Varbūt tas notika Kaijas nesenās darbības atkārtojumā, kad viņa pati bija pirmās palīdzības sniedzējas lomā; varēja arī būt, ka Aleksis gribēja pasniegt meitenei dzert vai viņu atsvaidzināt ar vēsā avota ūdens šalti. Neviens to nezināja un nekā neprasīja, lai pats neiekļūtu nelāgā situācijā. Aleksis bija ātras dabas: jautājums nevietā bieži vien atbildes vietā nostādīja jautātāju darāmā darba reālizētāja lomā.

Citā laikā, citādos apstākļos nevienam no zēniem nebūtu nekas pretim mainīties ar Aleksi, brītiņu paturēt meitēnu savās rokās. Jo ilgāk pavilktos brītiņš, jo labāk tas katram tad patiktu. Bet tagad? Neziņa par šāviena iemeslu un tā sekām tāpat apziņa, ka visapkārt atrodas ienaidnieks, kas gaidīt gaidīja kādu zīmi, kur vēl būtu vācu kaŗaspēka noklīdušās daļas, nesolīja nekā laba.

„Dzeiva gon," Alekša īsais vēstījums izraisīja atvieglotas nopūtas. Vienas rūpes nu bija atkritušas, bet to vietā uzmācās citas, tumšākas, daudz grūtāk pārvaramas: Kurp tagad? Kā?

Kaija vairākas reizes pakratīja galvu, atbrīvojoties no pēdējā izbaiļu sastinguma, tad pateicīgi uzsmaidīja Aleksim, bet viņas pirmie vārdi, likās, bija vairāk domāti pašai nekā citiem:

„Nokritu no kātiem..."

Domās vēl nebija pilnīgas skaidrības, tikai pirmais secinājums, kam sekoja viegla sakustēšanās, atvirzīšanās iesāņus. No viņas brunču krokām izslīdēja Māŗa pistole, paskaidrojot visu un nekā.

Kaijas dzīvību nebija izdzēsusi Māŗa apmulsušā prātā instinktīvi raidītā lode, vismaz pagaidām ne, taču nelaimīgā šāviena atbalss pasteidzināja viņu visu likteni. Tā šķitīs tiem, kas tic liktenim. Viņi skaidri zināja, ka vienmēr atrodas Aizsaules vārtu tuvumā, tikai nezināja, kā un kad tie pavērsies.

Vai Māris atkal murgoja? Sākumā neskaidri vārdi, tad pazīstama melodija bez vārdiem un beidzot visiem tik labi pazīstamā „Par katru stundu Dievam pateicos...". Un nu Kaija pēkšņi atcerējās, kādēļ Māris bija licies pazīstams. Vai retumis bija dzirdēta viņa balss koncertos? Bet še viņi, katrs no citāda dzīves ceļa, bija līdzīgi brāļi un māsa, līdz pēdējam brīdim gatavi ziedot sevi visu.

Aleksis pirmais pārtrauca Māŗa dziedāšanu. Viņa mudinājumam atstāt šo vietu, lai ienaidniekam nebūtu tik viegli viņus atrast, pievienojās seržants. Bet kurp? Vai jebkur bija atrodama drošāka vieta?

Vēl viņi nezināja, bet, ja zināja, tad nerunāja, ka tuvumā jau slapstās nāves nesēji. Ne vairs dzīves prieks atbalsojās dvēselē, bet vārdos neizteiktā lūgšana: „Ja mana stunda pienākusi, Dievs, lemi ātru aiziešanu." Šo pēdējo lūgšanu Visvarenais uzklausīja...

Priekā par ātro uzvaru, mongoļi šķendējās tikai par to, ka ātrāk nebija ievērojuši meiteni latviešu kaŗavīru pulciņā. Iznīcinātie kaŗavīri nelikās vairs pietiekams atalgojums, nedz arī apmierinājums, jo tas būtu nesalīdzināmi saldāks, ja...

Bet nu viņi visi gulēja kā aizmiguši, likās pat, ka smaidīja.

Ojārs Krātiņš

LABA IZVĒLE

Ar Andreja Irbes „Marisandra kazas" apbalvošanu Jāņa Jaunsudrabiņa fonds jau otru reizi parādījis ievērojamas spējas novērtēt literātūru pēc literārām mērauklām. Un tas, acīm redzot, nav nemaz tik vienkārši, kā to parāda nesenā Kultūras fonda un Pulicera fonda pieredze.

Ar ko šis paplānais stāstu krājums pelnījis šādu ievērību? Pēdējo divu gadu laikā latviešu grāmatu vidū nav trūcis stāstu krājumu, bet vienā ziņā tie visi, pat O. Rozīša „Pavedieni" un T. Ķikauka „Tramvajs tuksnesī" atšķiŗas no „Marisandra kazas": tikai pēdējo lasot, mēs jūtam, ka autors savu darbu paveicis tiktāl, ka viņa klātiene ir lieka. Andreja Irbes tēli ir it kā pabeigtas skulptūras, kas pieņem pašas savu patstāvīgu dzīvību un nav vairs tikai marionetes autora rokās. Ja es minētu vienu esenciālo elementu, kas atšķiŗ Irbes daiļradi no viņa latviešu kollēgu darbiem (izņemot Richardu Rīdzinieku), tas būtu atturēšanās no didaktikas, nepadošanās kārdinājumam pamācīt, filozofēt, prātuļot, kas autora daiļradei neļauj atbrīvoties no radītāja un padara to pēdējā punktā par egoisma izpausmi. Irbes attieksmes pret saviem tēliem un stāstījumiem līdzinās tā nezināmā grieķu tēlnieka attieksmei pret vāzi, kas kairināja Kītsa fantaziju dzejolī „Ode to a Grecian Urn": tur vāze ar saviem attēliem, pastāvot mākslas mūžīgajā tagadnē, uzrunā dzejnieku tieši, kamēr tās radītājs jau gadu tūkstošus atdusas nezināmā zemes stūrī. Viņa starpniecība, paskaidrojumi, gudrība nav vajadzīga; mākslas objekts ir kļuvis par objektu; nekādas saites starp šo objektu un tā radītāju subjektu nepastāv. Šī radītāja atsacīšanās no sava darba, tam vairs neatzīmējot tikai kādu zināmu punktu sava radītāja dzīvē, ir, manuprāt, mākslas kalngals, un krājumā „Marisandra kaza" Irbe šo kalngalu ir sasniedzis.

Reizē ar autora atkāpšanos ārpus mūsu uzmanības loka, mēs varam netraucēti un koncentrēti pievērsties darbam pašam. Un te mūs sagaida notikumi un tēli, kas ir reizē vienkārši un komplicēti. Bet — lai mēs tiem piekļūtu, mums jāpakļaujas stāstījuma formai un tās prasībām, mums jāatsakās no mūsu pašu pierastā redzes viedokļa un pasaules izpratnes uzspiešanas un pacietīgi jāatkārto formas radīšanas process. Tas ir, jāiemācās, stāstus vairākkārt pārlasot, tos uztvert kā drāmatisku norisi un kā statisku formu. „Marisandra kazas" prasības šai ziņā nav mazas; tā nav grāmata lasītājam, kas literātūru uzskata par žurnālistikas paveidu un grāmatai cauri izēdas, meklēdams tikai atbildi uz jautājumu: „Kas tur beigās notiks?". Kas īsti notiek dažos stāstos, nav tik vienkārši atbildams. Notikumiem pāri šūpojas tāds kā noslēpumains plīvurs, jo tikko mēs esam ziņkārību par notikumu gaitu apmierinājuši, uzpeld daudz interesantākais jautājums: „Kāpēc tas notika?". Un uz šo jautājumu Irbe atsakās dot atbildi. Lasītājs pats ir kungs, tas nozīmē, ka viņš pats var radīšanas darbu turpināt, atrodot notikumiem apmierinošus izskaidrojumus un piedēvējot tiem simbolistisku vai morālu jēgu. Šāda veida līdzdarbību no mums prasa visi lielie pagātnes rakstnieki, kaut viņu darbi izliekas saprotamāki. Tie izliekas saprotamāki tikai tādēļ, ka esam pieraduši pie viņu rakstīšanas veida, pie pagātnes formas konvencijām vai paņēmieniem. Būtiski atbilde uz lielo „kāpēc?" ir tikpat nenotveŗam, vai nu to prasām Šekspīram, vai Tolstojam, vai Irbem. Tādēļ arī minējumu tik daudz, un katra paaudze, pat katrs lasītājs ir neapmierināts ar līdzšinējiem. Tādēļ vietā Aivara Ruņģa uzmudinājums „Pats esi kungs, pats".

Jāņa Jaunsudrabiņa fonds, izvēloties „Marisandra kazu" šāgada balvai, ir atradis pienācīgu pieminekli „Baltās grāmatas" autora piemiņai, jo, par spīti visām atšķirībām starp Jaunsudrabiņu un Irbi kā formas, tā satura ziņā, viņus abus vieno mīlestība un cieņa pret mātes valodu un respekts pret mākslu.

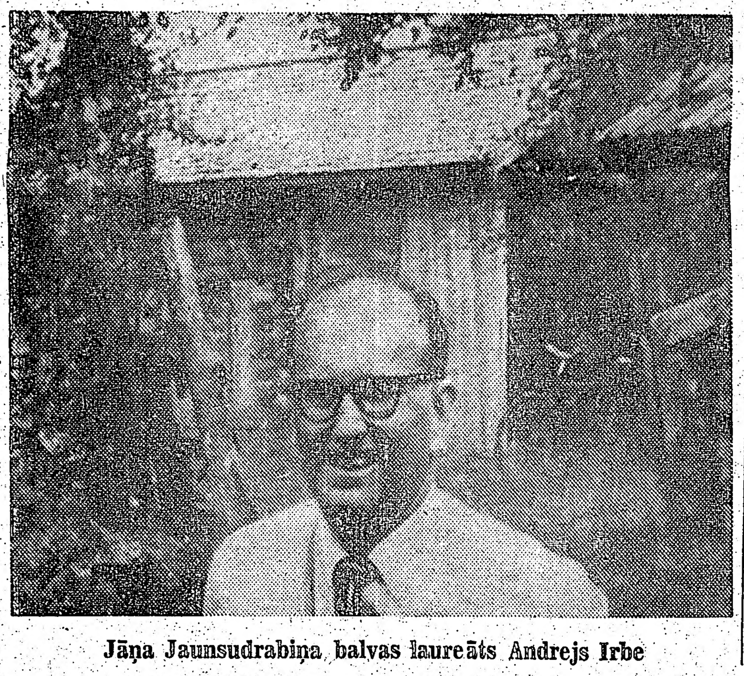

Jāņa Jaunsudrabiņa balvas laureāts Andrejs Irbe

Laimona Mieriņa

NO ANGLIJAS GLEZNU IZSTĀDE

BERGDON GALERIJĀ
180 Davenport Rd., Tor.
TAL. 924—3865

No 13. līdz 30. septembrim.
Atvērta no pl. 10 rītā līdz 5 p.p.

Kultūras chronika

Adelaides latviešu teātŗa ansamblis Austrālijā atskatījās uz 15 gadu darbību, 12. un 20. augustā izrādot Rūdolfa Blaumaņa komēdiju Skroderdienas Silmačos. Izrādi bija iestudējusi Z. Svenne-Saliņa, piedaloties vietējiem aktieriem M. Bumbieram, V. Plūmem, Lielbeitiņai, Valterei, V. Dulpiņam, H. Ģelzēnam, Untiņai-Bērziņai un jaunās paaudzes spēkiem M. Zvaigznem, Krūmiņam un Mārai Švinkai, kas savu uzdevumu veica sekmīgi. Abas izrādes bija labi apmeklētas, otrā nācās iekārtot pat papildvietas. Tādēļ ansamblis nolēmis lugu izrādīt vēlreiz, lai apmierinātu arī tos teātŗa draugus, kuŗi pirmajā izrādē palika „ārpusniekos". Paredzami arī labi ienākumi. K.K.

Klīvlendā valda optimisms

SARUNAS AR DZIESMU SVĒTKU ORGANIZĒTĀJIEM

Pēc viena gada ap šo pašu laiku ASV latviešu 4. vispārējie dziesmu svētki Klīvlendā būs jau izskanējuši un to apmeklētāji atgriezušies savās dzīvesvietās ar iepriecinātām sirdīm. Šie svētki notiks dažu vērā liekamu jubileju zīmē: mēs atcerēsimies Latvijas proklamēšanas 50 gadus, bet 95 gadi būs pagājuši kopš pirmajiem vispārējiem dziesmu svētkiem, kuŗi notika 1873. gadā Rīgā, arī latviešu amatieŗu teātrim, kuŗa darbība iesākās tieši pirms 100 gadiem, strauji ieklaujoties atmodas laika kustībā līdzās koŗu dziedāšanai un citiem kultūrāliem pasākumiem. Pirmā amatieŗu teātŗa izrāde notika 1868. gadā 2. jūnijā. Visas šīs nozīmīgās atceres ar lepnumu atzīmēsim dziesmu svētkos Klīvlendā, kuŗi notiks nākošā gadā, laikā no 30. augusta līdz 2. septembrim.

Paredzams, ka šie svētki izvērtīsies par lielāko un nozīmīgāko latviešu sarīkojumu Ziemeļamerikā. Rīkotāji cer, ka ieradīsies ap 15.000 apmeklētāju, kuŗi visi būs sirsnīgi gaidīti un varēs brīvi justies Klīvlendas tautiešu vidū.

Svētku rīcības komitejas priekšsēdis Kārlis Avens avīžniekam paskaidro: „Dziesmu svētki ir daudz vairāk nekā tikai liels sarīkojums vai demonstrācija. To emocionālās izjūtas aizplūst no izpildītāju estrādes līdz klausītāju visdziļākajiem dvēseles kaktiem. Dziesmu svētki ir dvēseles slāpju dzesinātājs, līksmības un gaviļu sauciens, kas atskan klausītāju sirdīs. Tie ir dievkalpojums un lūgšana, tautiskas apziņas un vienotības apliecinājums. Vēl jau līdz svētkiem tālu, bet rīcības komiteja gandrīz visus priekšdarbus jau veikusi, sagādājot telpas sarīkojumiem, mītnes apmeklētājiem. Sarīkojumi lielāko daļu notiks pilsētas centrā, kas ļoti viegli sasniedzams no lielajām viesnīcām. Neesam domājuši atkārtot pagājušos dziesmu svētkus. Šiem svētkiem jānotiek Latvijas valsts dibināšanas atceres zīmē un jābūt pārākiem par visiem iepriekšējiem. Svētku rīkotājos un programmas izpildītājos ir daudz jaunās paaudzes pārstāvju, kas nāk pie mums ar jaunām idejām un dažu labu citādu izkārtojumu."

Rīcības komitejas sekretārs Tālivaldis Berkulis, kas tikko atgriezies no ceļojuma pa Eiropu, atbildēs ir paskops, bet tomēr paskaidro, kā veicies svētku organizēšanas darbiem: „Līdzšinējais organizēšanas darbs dokumentēts daudzos rīcības komitejas sēžu protokolos. Daudz arī jau padarīts, bet nedomāju, ka būtu jau suns pārlēkts un atlikusi tikai aste. Vēl ļoti daudz darāmā. Kā rīcības komitejas sekretārs esmu priecājies no sirds par vienu lietu, kuŗas dēļ izņēmusi plaša sarakstīšanās, un proti: atceroties Latvijas valsts dibināšanas 50. gadadienu, mēs esam radījuši pāri kontinentiem un atsevišķām valstīm tautiešu vidū vienotības garu, izdodot kopīgu dziesmu krājumu un veidojot arī kopīgu jaundarbu sacensību. Domāju, ka šis kopīgais darbs svešumā latviešiem nesis savu svētību."

Ļoti apmierināts ar priekšdarbu norisi ir mūzikas nozares vadītājs Jēkabs Ūdris: „Ir tiešām jāpriecājas par koriem un koristiem, kas tik kuplā skaitā izteikuši vēlēšanos piedalīties dziesmu svētkos. 47 koŗi un ansambļi no ASV un Kanadas ar 1710 dziedātājiem trimdas apstākļos ir ļoti ievērojams skaits. Ar tik daudzām balsīm mēs daudz arī panāksim. Ar atzinību jāpiemin arī latviešu skaņražu rosme un atsaucība, kas piedalījušies jaundarbu sacensībā. Viņu devums šoreiz ir tiešām labs: 28 autori iesūtījuši 48 darbus. Pārsvarā ir vokālā mūzika — koŗu un solodziesmas. Simfoniskajam orķestrim iesniegti četri darbi. Visi šie jaundarbi nodoti žūrijas komisijai izvērtēšanai. Programmā kopkoŗu koncertā paredzētas 14 dziesmas un kantātes jauktajiem, 1 dziesma sieviešu un 4 vīriešu koŗiem, bet divi darbi simfoniskajam orķestrim. Par virsdiriģentiem izraudzīti Bruno Skulte, Jānis Kalniņš, Alfreds Kalnājs, Jānis Norvīlis un Roberts Zuika. Garīgās mūzikas un jaundarbu koncertos piedalīsies jauktais un vīru koris, kā arī vokālo un instrumentālās mūzikas solisti. Mēs ceram, ka mākslinieciskajā ziņā svētki attaisnosies un koncertu apmeklētājus apmierinās."

Tautas deju lieluzveduma kārtotājs Jānis Jurjāns informē: „Tautas deju lieluzvedums solās izvērsties par visplašāko un visšabāko šāda veida sarīkojumu, kuŗā galvenokārt piedalīsies jaunatne. Un latviešu jaunatne grib sasaukties un apliecināt savu piederību pie latviešu tautas! No ASV un Kanadas pieteiktas 23 tautas deju kopas ar 520 dejotājiem. Man gribas apgalvot, ka neviens no šiem 520 dejotājiem dziesmu svētkos neizkritīs. Deju programma plaša — 11 jauniešu deju un 4 bērnu dejas. Pavadījumus spēlēs Ņujorkas kokļu un dziedātāju ansamblis A. Jansona vadībā, Toronto latviešu tauru orķestris E. Slaucītāja vadībā un akordeonistu ansamblis. Kokļu ansamblis sniegs arī koncerta programmu. Tautas deju lieluzvedumu vadīs V. Dzelme no Cikagas. Viņš arī pārrauga deju iestudēšanu atsevišķajās kopās. Aprakstus un notis kopām izsūtīs šai mēnesī. Ceru, ka tautas deju lieluzvedums apmeklētājiem sagādās prieku un tie būs pateicīgi dejotājiem un rīkotājiem."

Enerģiski un lietpratīgi savus pienākumus veic sarīkojumu daļas vadītājs E. Auzenbergs: „Ir jau pārdomāti, izplānoti un rīcības komitejas apstiprināti vairāki atsevišķi sarīkojumi. Teātŗa izrāde, kuŗa līdz šim dziesmu svētku sarīkojumos bijusi it kā sāpju bērns, bet ir neatņemama svētku sastāvdaļa, šoreiz, mēs ceram, visus apmierinās. Ņujorkas un Vašingtonas profesionālie ansambļi kopīgi sagatavos Blaumaņa lugu „Uguni" režisora Osvalda Uršteina vadībā. Tā dziesmu svētku apmeklētājiem būs iespēja redzēt labāko lugu no mūsu vecā klasiskā dzejas inventāra, pie tam mūsu labāko skatuves mākslinieku uzvedumā. Svētku sarīkojumos būs ietilpināta arī tēlojošās mākslas, daiļamatniecības un filatelijas izstādes, kuŗas ar savu māksliniecisko un vēsturisko nozīmi apmeklētājiem sniegs daudz interesanta un vērtīga. Divās svētku ballēs — pie labas mūzikas varēs izpriecāties jaunie un vecie. Visi sarīkojumi ir izplānoti ar tādu aprēķinu, lai tos varētu apmeklēt bez traucējumiem."

Informācijas daļas vadītājs Emīls Sakss domā, ka daudz jau paveikts, bet pats smagumpunkts vēl priekšā. „Pie lielākajiem paveiktajiem darbiem jāpieskaita svētku idejiskā zīmējuma sacensība, kuŗai iesūtītos darbus izvērtēja žūrijas komisija prof. A. Annusa vadībā. Pirmo godalgu piešķīra māksliniekam Rūdolfam Āboliņam, otru godalgu saņēma māksliniece Ingrīda Dāve, kuŗas zīmējumu jau lieto uz vēstuļpapīriem. Par tiem no tautiešiem saņemtas atzinīgas atsauksmes. Pavisam sacensībai bija iesūtīti 4 darbi. Pārējie divi saņēma atzinības rakstus. R. Āboliņa zīmējums paredzēts dziesmu svētku vadoņa vākam. Sagatavoti arī citi informācijas materiāli, kuŗus liksim lietā tuvākajā nākotnē." Piezīmējams, ka ar godalgotajiem zīmējumiem un to autoriem „Latvija Amerikā" lasītāji jau iepazīstināti.

Vienmēr rūpīgais un apdomīgais administrātīvās daļas vadītājs Pēteris Cimdiņš pastāsta, ka koristiem, dejotājiem un svētku apmeklētājiem, kuŗiem apmešanās vietas nebūtu sarunātas pie Klīvlendas tautiešiem, istabas jau rezervētas lielākajās pilsētas viesnīcās. Budžetā paredzēta arī daļēja ceļu izdevumu atmaksa dziedātājiem un dejotājiem. Mēģinājumu laikā viņiem paredzētas arī brīvas maltītes."

Visu finanču jautājumu pārzinātājs un galvenais kasieris

(Nobeigums 5. lpp.)

Pēteris Aigars

VANAGS RĪGAS TORŅUS SAUC

(Anglijas Daugavas vanagiem 20. gadskārtā)

Krauji kalni ceļā krāsies,
Paisums laivas klintīs trieks,
Vanags lidot neapstāsies,
Karogs valsti neaizliegs.

Katrā avotā un strautā
Runā upes iesākums;
Tikai tiem, kas saplūst tautā,
Debess jaunu jumtu jums.

Velti vējš ar elpu aukstu
Mūsu gatvē kokus lauž;
Vanags lido, cēlies augstu,
Rīta gaisma ceļu sprauž.

Vienmēr uzticams kā brālis,
Ko pat briesmas nesatrauc,
Cauri dūmakām, aiz tāles
Vanags Rīgas torņus sauc.

romāns

PANDORA

ARTURS VOITKUS

(55. turpinājums)

— Šis ir īstais netiklības pereklis, — Ilga ļoti nosodoši paziņoja. — Es brīnos, ka jūs mani te ievedāt. Kļūt par lieciniekiem, ka Zvante ar kā-viņu-tur sauca uzmeklē atsevišķu istabu — tas ir par daudz. Zvantes kundze ar bērniem pašreiz ir Majoros, bet viņas vīrs — nē!

— Visi nedzīvo tik laimīgā laulībā kā jūs, Ilgas kundze, — Kājnieks uztvēra iespēju sarunu iegrozīt sev labvēlīgā virzienā. — Zvantem jau sen. . . Zvantes kundze savu vīru nesaprot . . . Viņi, diemžēl, nav vienīgie, kuŗu laulība . . .

— Nu tikai trūkst, ka jūs man sāksit žēloties, ka arī jūsu laulība nav laimīga, — Ilga viegli apslapināja lūpas pie šampanieša glāzes.

— Netrūkst, tā ir taisnība. Mēs ar Veroniku . . . Bet — lai tas paliek. Paēdušais badā mirstošo nekad nav sapratis.

— Nabadziņš! Pēc kā gan jūs esat izsalcis? Kam vēl tāda piekrišana pie dāmām kā jums?

— Ko man līdz piekrišana pie dāmām, ja man nav piekrišanas pie tās, pēc kuŗas sauc un ilgojas mana sirds? Jo sirds — kaut arī veca — nekad nebeigs ilgoties.

Ilga gribēja atbildēt, ka Kājnieks velti sevi apzīmē par vecu un ka kungiem ar sirmiem deniņiem (kaut arī Kājniekam galvas abās pusēs vairs bija palikušas tikai pāris šķipsnas matu, kas kādreiz bija varējuši būt arī tumši) pie dāmām vislielākās izredzes, bet blakus telpā šai brīdī izcēlās troksnis. Krita krēsli, atskanēja kliedzieni un šķindēja stikli.

— Atpakaļ! Tūlīt liec atpakaļ! — Prokurora balss sauca. — Mērkaķis tāds! Ja neproti spēlēt, tad nespēlē, bet nesāc ķēmoties!

Kā burvju māksliniekam cirkā izdodas no gardibeņa izvilkt trusi ar visām ausīm, un pat uzmanīgākais skatītājs nespēj notvert mirkli, kuŗā artista pirksti izdara apmaiņu, tā arī tagad nebija iespējams pateikt, no kurienes un kā telpā ieradās Oskars.

— Kungi, kungi! Lūdzu mieru! — Oskars, durvis atvēris un notiekošo vienā skatienā ietverdams, maigā balsī runāja. — Tā mēs nevaram. Blakus dzīvokļos pilsoņi vēlas mieru un atpūtu.

— Es arī vēlos mieru un atpūtu! Eksporta-importa firmas „Tirgotājs" vecākais grāmatvedis Vīpsna sašutis runāja. — Bez tam es vēlos godīgu spēli! Bet kas šeit notiek? Pārbaudiet, cik partiju kāršu mūsu Prokuroram ir kabatā! Kur paliek mūsu nauda? Pusstundas laikā tā visa jau pārslīdējusi pāri uz viņa pusi. Un ja tā vēl būtu tikai laimes lieta, es nekā neteiktu, bet . . .

Tālāk Vīpsna netika. Prokuroram rokā gadījās pusdzerta degvīna pudele, un nākamajā mirklī tā sašķīda uz Vīpsnas galvas. Vīpsna ieplēta acis, atvēra muti kā sausumā izsviesta zivs un tad noslīdēja zem galda. Prokuroram rokā palika pudeles kakls. Neizdzertais degvīns iztašķījās pa Vīpsnas plecu. Daļa nolija uz grīdas un galda.

— Kungi! Kungi! — Oskars piemiedza acis un noliecās pie nokritušā. — Kāpēc tā? Vai tā ir atmaksa par viesmīlību?

— Tā! — Prokurors mazliet apjucis noskatījās pakritušajā. — Tad nelietos lielu muti. Būs laba mācība. Mani saukt par negodīgu! He!

Vīpsnas galvā no pieres līdz pakausim bija atvērusies dziļa rēta, un iesirmie mati ātri krāsojās sarkani. Tad asinis sāka plūst straujāk pāri vaigam, kaklam un uz baltā krekla izveidoja platu, tumšu laukumu.

— Jūs viņu nositāt . . . — Kājnieks sastindzis raudzījās pakritušajā Vīpsnā. — Lielais Dievs, kas tagad būs?!

— Tam ir cieta piere, — Prokurors centās nezaudēt bravūru. — Ēj, kas ir? Celies augšā! Netēlo beigto!

Oskars bija izrāvis kabatas lakatiņu un spieda to pie brūces. Viņš bija vienīgais, kas nebija zaudējis mieru.

— Kungi, nāk kāds paturēt, — viņš teica. — Neļaujiet asinīm notraipīt grīdsegu. Es iešu pasaukt ārstu.

Kājnieks kā dzelts apcirtās un devās uz izeju.

— Nāciet, — viņš uzsauca Ilgai. — Es te nepalikšu nevienu mirkli ilgāk. Tagad ārsts, vēlāk būs policija. Es te negribu tikt iejaukts. Ja to uzzinās Vadonis . . .

— Tikai bez pānikas, direktora kungs! — Oskars Kājniekam steidzās garām. — Tikai bez pānikas. Viss būs kārtībā. Mums ir savs mājas ārsts. Klusēšana — goda lieta.

Bet Oskars līdz tālrunim netika. Pie durvīm ieskanējās stingrs, pavēlošs zvans, un tūlīt arī ass klaudzinājums.

— Cssst! — Oskars pagriezās pret viesiem. — Mēs te neviens neesam mājās!

— Es arī nemaz negribu būt šai mājā! Negribu! — Kājnieks lauzās uz izeju. Oskars viņu stingru roku vilka atpakaļ.

— Direktora kungs, bez pānikas. Tie ir kādi vēlīni viesi, un ja es neatbildēšu, tie aizies.

Oskara balsī tomēr trūka drošības, un Kājnieks to manīja.

— Tas nebija jūsu signāls, — viņš aizrādīja Oskaram. — Tā Prokurors pirmīt nezvanīja. Mani jūs nepiemānīsit.

— Bija vai nebija, palieciet tagad mierā! — Oskars Kājnieka roku neatlaida.

Kājniekam tomēr izdevās roku no Oskara tvēriena atbrīvot, un nākamajā mirklī viņš bija pie durvīm. Tai pašā brīdī atskanēja jauns klauvējiens un skaļa balss:

— Atveriet! Policija!

* * *

Nākamajā dienā Jaunākajās Ziņās bija īss aizrādījums, ka negadījumā ievainots „Tirgotāja" ierēdnis Vīpsna un vēl vienmēr atrodas nesamaņā.

Divas dienas vēlāk no departamenta direktora posteņa atlūdzās Kājnieks. Pirms tam viņam bija garāka saruna ar ministru.

— Prezidents piedod daudzas vājības, — ministrs teica, — bet no saviem ierēdņiem sagaida morālu dzīves veidu. Jūs esat ar cita sievu atrasts piedalāmies uzdzīvē, kuŗas laikā noticis pat slepkavības mēģinājums.

— Ministra kungs, policijas ziņojums ir ļoti —ē— pārspīlēts. Protams, es tur biju . . . Bet tas nebija manā ierosmē. Mēs bijām kopā operā . . . Pēc tam vakariņās . . . lielāka kompānija, protams . . . un tad kāds ierunājās . . . un es nevarēju dāmu pamest vienu.

Ministrs bija atšķīris policijas ziņojumu.

— Kājnieka kungs, te nav nekādu šaubu. Kaimiņu izsauktā policija atradusi Zvanti un Līkuča kundzi ļoti viendomīgā situācijā atsevišķā telpā, kādā citā atradies smagi ievainotais Vīpsna, bet jūs ar Avota kundzi policijai uz vietas apstiprinājuši, ka ieradušies kopā. Kopā! Viņai vīrs komandējumā, jums kundze — ārpus Rīgas. Prezidents šādas lietas necieš. Valsts atbildīgajiem ierēdņiem jābūt tādiem, lai uz tiem nekristu ne mazākās aizdomas.

(Turpinājums sekos)

Sācies jaunais mācību gads Toronto sestdienas skolā

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas saime ar vecākiem paagrā 9. septembŗa rīta stundā pulcējās Džese Kečama pamatskolas zālē, kur ar svinīgu aktu ievadīja jauno mācību gadu. Pēc Latvijas karoga ienešanas un māc. A. Brieža vadītā svētbrīža skolas pārzine A. Martinsone uzrunā norādīja, cik nozīmīgi ir bērniem iemācīties arī latviešu valodu. Tikpat svarīgi arī atgriezties latviskā vidē, kuŗu sniedz sestdienas skola, tā stiprinoties nacionālā apziņā un kopībā. A. Martinsone pieminēja arī pēdējo Latvijas prezidentu K. Ulmani, kopš kuŗa dzimšanas 4. septembrī pagāja 90 gadu un kuŗa vārdi par Latvijas nacionālā karoga krāsām uzņemti skolas solījumā.

Par latvisko zināšanu nozīmi mūsu trimdas dzīvē un vecāku pienākumiem runāja arī LNAK izglītības nozares vadītājs J. Mežaks, novēlot vislabākās darba sekmes kā skolēniem, tā arī skolotājiem. Apsveikuma vārdus skolas saimei veltīja arī TLB valdes pr-dis A. Gribusts.

Gadskārtējā vēstures darba sacensībai, kuŗā piedalās absolventu klases audzēkņi, šogad paredzētais temats ir „11. novembŗa nozīme latviešiem un kanadiešiem." Sacensības dalībniekiem jāiesniedz rakstveida darbs un jāiztur arī mutvārdu pārbaude; uzvarētājus paziņos 18. novembŗa aktā. Šāgada sacensības temats ir sevišķi piemērots izmantošanai arī vietējās kanadiešu skolās, tā popularizējot Latvijas vārdu.

Pēc svinīgā atklāšanas akta atsevišķajās klasēs notika pirmās mācību stundas. Pēc pirmās skolas dienas visi dati vēl nav pilnīgi pārskatāmi, bet paredzams, ka arī šogad kopīgais skolēnu skaits būs ap 380. No jauna skolā šogad iestājušies ap 50 bērnu, no tiem 25 pirmskolas klasē. Skolas darbvedes pienākumus uzņēmusies Lilita Tauriņa, bet par skolotājiem no jauna darbosies Anita Grantiņa, Balva Kūle un Ilze Šmita. Skolai vēl vajadzīgs dziedāšanas skolotājs.

Skolas darbam sākoties, organizē jau arī atsevišķo klašu audzēkņu vecāku apspriedes, lai izraudzītu pārstāvjus vecāku padomei. R. N.

PIE PAMATSKOLAS DURVIM

Toronto latviešu biedrības sestdienas skolas 1. klases audzēkne — 6 gadus vecā Silvija Aveniņa ierodas uz pirmo mācību dienu ar ābeci padusē. „Man patīk zīmēt un dziedāt," viņa atbildēja, vaicāta par mācībām skolā. — Uzņēmumā pa labi: „Cik grāmatu tu izlasīji?" jautā Daina Siliņa (pa kreisi), pēc vasaras brīvdienām skolas pagalmā satiekot Kimu Klotiņu. Piezīmējams, ka skolas audzēkņiem bija ieteikts vasarā izlasīt vismaz vienu latviešu grāmatu. Foto: J. Liģers

Latviešu ģimnazija atsāk darbu

Toronto latviešu tautas augstskolas ģimnazija jauno mācības gadu uzsāka 8. septembrī Latviešu namā. Līdz šim visu skolas pastāvēšanas laiku mācības notika Sv. Andreja baznīcas telpās, bet pagājušā gadā, TLB sestdienas skolai pārejot uz plašākām telpām kanadiešu skolā, atbrīvojas Latviešu nama telpas, un nama valde paziņoja, ka brīvās telpas nodod ģimnazijas rīcībā kā Draudzīgā aicinājuma velti. Tā šis pēdējā Latvijas valsts prezidenta K. Ulmaņa cildenais aicinājums par jaunu apliecināja savu svētīgo nozīmi, dodot ģimnazijai iespēju šogad mācības uzsākt plašākajās Latviešu nama telpās.

Jauno mācības gadu ar svētbrīdi vadīja māc. A. Čops, bet ģimnazijas direktors prof. V. Burkēvics uzrunā sveica ģimnazijas saimi un novēlēja labākās sekmes latvisko zināšanu papildināšanā, kā arī izturību šī mērķa sasniegšanā. Ģimnazijas inspektrise V. Slavieša iepazīstināja ar vispārējiem skolas noteikumiem un darba kārtību.

Pie ģimnazijas šogad darbu sākā īpaša sagatavošanās klase, kuŗa domāta jauniešiem bez latviešu sestdienas skolu beigšanas apliecībām, arī bez latviskām priekšzināšanām vispār. Pašreiz sagatavošanās klasē reģistrēti 11 audzēkņi 13 — 16 gadu vecumā, un šo klasi vadīs O. Sils. Ģimnazijas audzēkņu kopskaits šogad ir 91, par 5 vairāk nekā iepriekšējā gadā. Ģimnazijas pirmajā klasē šogad iestājušies 23 audzēkņi, un to vadīs Anda Libere. Pārējo klašu pārziņi būs: 2. klasei — H. Miķelsons, 3.a klasei — A. Svenne, 3b klasei — māc. A. Briedis, un 4. klasei E. Ezera. Bez tam šogad kursu atkal sāks paidagoģiskā klase, kuŗā līdz šim pieteikušies 6 kursanti 18 — 23 gadu vecumā. Kursa sākums paredzēts septembŗa beigās, tādēļ jauni interesenti vēl var pieteikties pie inspektrises V. Slaviešas, 161 Castlefield Ave, Toronto 12, Ont. tālr. 483-1258.

Ģimnazija arī šogad paredzējusi rīkot vairākus audzēkņu vakarus un vispārējus sarīkojumus, no kuŗiem plašākais būs gadskārtējais Draudzīgā aicinājuma atceres vakars janvāra beigās. Ģimnazijas audzēkņu vecāku sapulce notiks 29. septembrī plkst. 9 vakarā Latviešu namā. R. N.

Latviskā izglītība „pa pastu"

Jaunajam mācību gadam sākoties, darbu atsāks arī Toronto latviešu tautas augstskolas neklātienes skola, kuŗa aptver kā pamatskolas, tā arī ģimnazijas kursu. Mācības neklātienes skolā notiek sarakstes veidā, tādēļ tajā var pieteikties visi jaunieši, neatkarīgi no vecuma un dzīves vietas. Pašreiz neklātienes skolas ģimnazijas kursā mācās 7 audzēkņi, bet pamatskolas 3. No tiem vairāki dzīvo ASV, viena audzēkne pat tālajā Austrālijā. Līdz šim pilnu ģimnazijas kursu korespondences ceļā jau beiguši divi absolventi.

Neklātienes skola sevišķi ieteicama tiem jauniešiem, kuŗi dzīvo nomaļās vietās vai mazos latviešu centros, tādēļ latvisko izglītību nevar iegūt sestdienas skolā vai ģimnazijā. Lekciju maksa ir 25 dol. gadā no ģimenes, kas ir ievērojams atvieglinājums daudzbērnu ģimenēm.

Neklātienes skolu vada E. Ezera, bet tuvāka informācija un pieteikšanās pie TLTA darbvedes I. Pilpes, 124 Sheldrake Blvd., Toronto 12, Ont., Canada; tālr. 481-1051. R. N.

LONDONA GAIDA ASV UN KANADAS SPORTA ŠĀVĒJUS

Pēc ASV un Kanadas DV zemes valdu vienošanās, kā rīkojamas kopīgas sacīkstes labākajiem sporta šāvējiem, tādas pirmoreiz uzņēmusies izkārtot DV Londonas nodaļa. Par sacīkšu dienu izraudzīts 16. septembris, kad sacensības plkst. 9 rītā sāksies Crumlin Sportsman's Association šautuvē, kuŗa atrodas Crumlin Side Road un Gore Road krustojumā, — Londonas dienvidaustrumu daļā. Sacensība starp abu zemju labākajiem DV šāvējiem paredzama īpaši spraiga, tādēļ interesanta arī skatītājiem. Bez tam šīs sacensības virves vilcēji.

Uzvarētāju apbalvošana notiks plkst. 7 vakarā The Panorama Banquet Hall telpās (Oxford St. W. — Weston Plaza). Pēc tam kopīgas vakariņas un saviesīgs vakars ar deju, kuŗā izraudzīs un apbalvos arī teicamākos valšu un tvista dejotājus. Būs arī loterija ar vairākiem vērtīgiem laimestiem. R.N.

TLB SESTDIENAS SKOLAI

vajadzīgs

DZIEDĀŠANAS SKOLOTĀJS.

Lūdz zvanīt skolas pārzinei A. Martinsonei RO 9-3202 vakarā.

ANDREJSONS

APDROŠINA

463-7313

Latviešu meitene — „Nedēļas mīlule"

Toronto laikraksts „The Telegram" katru ceturtdienu veltī īpašu pielikumu skolu jaunatnei, katrreiz sniedzot arī rakstu par attiecīgajā nedēļā izraudzītu „mīluli" — t.s. Sweetheart of the Week. 7. septembŗa pielikumā šis gods un tituls bija piešķirts latviešu meitenei Inesei Krastiņai, kuŗu izraudzīja Riverdēlas vidusskola (Riverdale Collegiate).

Laikraksts par viņu raksta: „Nav pārsteigums, ka Inese Krastiņa izskatās līdzīga ideālai Skandinavijas meitenei: slaida, blonda, labi iedegusi, skaista. Viņas vecāki nāk no Latvijas, mazas zemes tai pašā ģeografiskajā apvidū. Inese dzimusi Vācijā, še dzīvo 15 gadu, tagad ir 17 gadu veca un apmeklē 12. klasi Riverdēlas vidusskolā." Tālāk laikraksts pastāsta, ka pērnā gadā viņa savā skolā bijusi t.s. cheerleader, spēlējusi volejbolu, nodevusies peldēšanai, piedalījusies skolas orķestrī kā vijolniece, bet teātŗa trupā tēlojusi „neurotisku francūzieti". Peldēšana ir viņas mīļākais sporta veids, sevišķi sinchronizētie peldējumi, kuŗos pag. gadā guvusi pat uzvaru kādās sacensībās. Šī mīlestība uz sportu, — raksta kanadiešu laikraksts, — viņu šai vasarā novadījusi uz nometni par „padomdevēju atlētikā".

„Man bija grupa, ar kuŗu darbojos visu laiku, mācīdama peldēšanu, vingrošanu, šaušanu ar loku — visu ko. Arī es pati daudz mācījos," Inese Krastiņa izteikusies laikraksta reportierim. Pēc vidusskolas beigšanas viņa nodomājusi studēt fizisko un arodterapiju. „Es gan vēlējos kļūt slimnīcas māsa, bet nejūtos sevišķi labi, ja redzu asinis," Inese Krastiņa atzinusies. „Man tomēr patīk palīdzēt cilvēkiem, tādēļ terapijas studijas, šķiet, ir piemērotākā izvēle." Kā „Nedēļas mīlule" viņa saņēmusi arī dažādas balvas.

Paskaidrojams, ka Inese Krastiņa jau vairākus gadus pavadījusi Saulaines vasaras nometnē, kur apliecinājusi visas minētās labās īpašības un teicamo peldēšanas prasmi. Pērnā vasarā viņa uzvarēja peldēšanā vecāko meiteņu grupā, bet šovasar sacensībās vairs nevarēja piedalīties, jo pārsniegusi pieļautā vecuma robežu. Pērnajā vasarā Saulaines apmeklētāji arī nopriecājās par viņas vadītās meiteņu grupas sinchronizētajiem peldējumiem, kuŗi nometnes svētku programmā bija arī šai vasarā, tomēr spēcīgā upes straume tos šoreiz neļāva nodemonstrēt visā pilnībā. Piebilstams, ka pērnā gada pavasarī Inese Krastiņa kādu laiku palīdzēja arī mūsu laikraksta ekspedēšanas darbos. J. U.

Balvu birumus...

(Turpinājums no 1. lpp.)

uzvarēja un R. Kreišmaņa dāvināto „Šacha Pasauli" ieguva Jānis Alksnis, 2. vietā Viesturs Matisons un 3. Andris Šiks.

Šaušanas sacensības ar 22. kalibra šauteni vadīja A. Taube un V. Cinis, piedaloties 37 jauniešiem. 7 — 10 gadu veco grupā uzvarēja Valdis Matisons, 2. Ēriks Mikelšteins un 3. Sandra Ozola. 11 — 13 gadu veco grupā 1. vietu ieguva Kārlis Tuklers ar 82 no iespējamiem 100 punktiem, 2. Valdis Ozols ar 77 p. un 3. Rolands Taube ar 69 punktiem. Meiteņu grupā sekmīgākā bija Inese Tuklere ar 74 p., kamēr Sandra Pīlāga iespēja 72 p. Zēnu grupā no 14 — 16 gadiem uzvarēja Pēteris Krūka ar 82 punktiem, iegūstot DV Druvas nodaļas dāvināto ceļojošo balvu labākajam jaunietim šaušanā; 2. vietā ierindojās Jānis Krūka ar 78 p. un 3. vietā Gundars Robežgruntnieks ar līdzīgu punktu skaitu.

Sacensības vieglatlētikā G. Gubiņa vadībā risinājās labos laika apstākļos, piedaloties kopskaitā ap 40 dalībniekiem. Techniskos rezultātus sniegsim mūsu laikraksta sporta daļā kādā no nākošajiem numuriem. Par individuāli labākò sasniegumu vieglatlētikā J. Benjamiņa filmu laboratorijas balvu ieguva Andris Lakstīgala, veicot 1,75 m augstlēkšanā. J. Jaunzema dāvināto ceļojošo balvu zēniem šogad ieguva Namejs Batraks. Par sekmīgākajām kopvērtējumā atsevišķajās meiteņu grupās izvirzījās Sandra Ozola (līdz 10 g.), Dzintra Bruniņa (11 — 13 g.), Vija Bruniņa (14 — 16 g.) un Kaiva Ceļdoma (līdz 18 g.), bet zēniem — Andris Bergvalds (līdz 10 g.), Jānis Korbs (11 — 13 g.), Namejs Batraks (14 — 16 g.) un Pēteris Mukts (līdz 18 g.).

Svētku pirmās dienas nobeigumā bija ugunskurs ar priekšnesumiem. To atjautīgi vadīja Kanadas latviešu skautu jendas pr-ks E. Dāvidsons, bet aizdedzināja un ar uzrunu atklāja Sidrabenes pārvaldes pr-ks B. Upāns. Priekšnesumu daļā Hamiltonas un Sv. Katrīnu jaunieši iepriecināja ap 200 klausītāju ar mūzikāliem priekšnesumiem un tēlojumiem par tematu „Es esmu latvietis". Ar patriotisku runu ugunskura programmu pabeidza svētku rīcības komitejas pr-dis R. Bulte. Pēc ugunskura bija kopīgas vakariņas Hamiltonas un Toronto vanadžu izkārtojumā, kā arī saviesīgs vakars ar deju.

Bez jau minētajām balvām, par kuŗu sagādi bija rūpējušies F. Rudzītis un A. Leimanis, atsaucīgi balvu ziedotāji bija arī V. Tuklera nekustamu īpašumu birojs Hamiltonā, O. Indzera delikatesu veikals Toronto, Ādolfs Kristapsons, Toronto latviešu mednieku un makšķernieku klubs, Sv. Katrīnu, Druvas, Vinipegas, Hamiltonas un Toronto DV nodaļas.

Par svētku labo izdošanos atzinīgus vārdus rīcības komitejai, dalībniekiem un daudzo balvu ziedotājiem, tāpat apmeklētājiem izteica Kanadas DV valdes pr-dis E. Krūka, bet Sidrabenes pārvaldes pr-ks B. Upāns savukārt uzsvēra teicamo sadarbību, kāda pārvaldei izveidojusies ar DV organizāciju.

Svētku rīcības komitejā priekšsēža R. Bultes vadībā bez DV biedriem, LSAK pārstāvjiem un sabiedriskajiem darbiniekiem sevišķi rosīgi darbojās arī jaunatnes pārstāvji, tā nodrošinot svētku labo izdošanos. R. N.

TORONTO ZIŅAS

● Latviešu kapu svētku laikā Ziemeļjorkas kapu latviešu nodalījumā archibīskaps A. Lūsis iesvētīja pieminekļus māksliniekam Jānim Tīdemanim un Metai Tannei.

● Sv. Andreja draudzē māc. A. Čops kristījis Raimondu Jāni Berķi, Vasīlija un Irmas dēlu.

● Pēc vasaras pārtraukuma Latviešu katoļu draudzes pirmais dievkalpojums notika 10. septembrī Ņūmena kluba baznīcā. Dievkalpojumā bija ieradušies ap 100 baznīcēnu, un to vadīja tēvs Jānis no Montrealas. Nākošais dievkalpojums paredzēts 12. novembrī.

● Anglijas latviešu mākslinieka Laimoņa Mieriņa gleznu izstādi Bergdona galerijā (180 Davenport Rd.) atklāja 13. septembrī. Tā turpināsies līdz 30. septembrim. L. Mieriņš ir abstraktās mākslas pārstāvis un šai skatē izstādījis 26 darbus.

● Nesen mirušā Roberta Skrastiņa sērojošā dzīvesbiedre lūdz redakciju norādīt, ka viņas priekšvārds ir Anna, nevis Aina, kā bija minēts Toronto ziņās mūsu laikraksta 9. septembŗa numurā.

KANADAS ZIŅAS

HAMILTONA

● Hamiltonas latviešu mednieku un makšķernieku kluba 3 dalībnieki — G. Loja, N. Ozoliņš un J. Brakmanis — 10. septembrī piedalījās Ontario provinces meistarsacīkstēs šaušanā Galtā, kuŗās startēja 92 dalībnieki. N. Ozoliņš, šaujot guļus 100 jardu distancē, ieguva 2. vietu, bet G. Loja izcīnīja meistartitulu junioru klasē. Viņu arī iedalīja meistarsacīkšu 10 teicamāko šāvēju vidū. BŠK

VINIPEGA

● Darba svētku nedēļas nogalē uz 25 laulības gadiem atskatījās DV Manitobas nodaļas un citu vietēju latviešu vienību čaklie darbinieki Leokardija un Antons Staudžs. Leokardija Staudža nākusi no ievērojamā Latgales atmodas darbinieka Dr. Skrindas ģimenes, beigusi Latvijas universitātes filoloģijas fakultāti ar maģistres gradu un strādājusi par skolotāju lietuviešu ģimnazijā Rīgā, latviešu ģimnazijā Viļakā un pēdējā laikā pirms Latvijas atstāšanas bija Jaunaglonas ģimnazijas direktrise. Antons Staudžs beidzis Jelgavas skolotāju institūtu un studējis Latvijas universitātē dabas zinātņu un matēmatikas fakultātē, pēc tam strādājis par skolotāju vairākās pamatskolās Latvijā, bet pēdējos gados līdz iesaukšanai Latviešu leģionā bija skolotājs Aglonas ģimnazijā. Abi sudrabkāznieki izaudzinājuši divus brašus dēlus, kas jau pabeiguši izglītību un kļuvuši pastāvīgi dzīvē un darbā. J.Z.

EDMONTONA

● Pēc aizvadītās vasaras DV Edmontonas nodaļa ar savu darbību var būt apmierināta. Sevišķi rosīga bija mednieku un makšķernieku sekcija, kuŗa ar savu vadītāju A. Veisu rīkojusi makšķernieku izbraukumus uz tuviem un tāliem ezeriem. Nozīmīgs bija sezonas atklāšanas sarīkojums 17. un 18. jūnijā ar kopīgu ugunskuru. Veiksmīgākie makšķernieki bija A. Jēkabsons, H. Snepsts un T. Jēkabsons, bet 30. jūlijā visus pārspēja P. Heinbergs, ar lielisku lomu iegūstot pirmo godalgu. — Jaundibinātā sporta sekcija savu atklāšanu atzīmēja ar „lielu troksni". Sporta darbinieks M. Laipenieks, kas uzņēmies sekcijas vadību, 23. jūlijā rīkoja šaušanas sacensības DV nodaļas biedriem un pārējiem Edmontonas tautiešiem. Nodaļas un pilsētas latviešu meistara nosaukumu ieguva Paulis Heinbergs ar 96 punktiem. No pārējiem tautiešiem sekmīgākais bija A. Vāvere ar 59 punktiem, bet jaunatnes klasē M. Endols ar 65 punktiem. — Sevišķi labi izdevās vasaras sezonas nobeiguma *izbraukums 20. augustā uz* veclatvieša Ed. Džonesa saimniecību pie Salas ezera. Skaistā svētdiena bija pulcinājusi daudz DV biedru, kā arī vietējos latviešus ar ģimenēm. Notika daudz un dažādas nodarbības jaunatnei un pieaugušiem. A. S.

UZ ĢIMNAZIJU LATVIEŠU NAMĀ TORONTO

Gandrīz visas aizvadītā pavasaŗa sestdienas skolas absolventes tagad ir ģimnazistes. Priecīgā solī uz jaunajām ģimnazijas telpām Latviešu namā dodas (no kreisās) Rita Lāce, Lauma Stikute, Ārija Purva un Māra Prauliņa. — Apakšējā uzņēmumā: Svinīgajā mācību ievadījuma aktā skolas karogu zālē ienes Roberts Freimūts. Foto: J. Liģers

Vienreizējs piedzīvojums

Vairāki jaunieši 26. augustā izbraucām no Toronto uz skaistajiem Katskilu kalniem, kur Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā notika latviešu jaunatnes Divreizdivi nometne. Bija migla. Garastāvoklis, kā angļi saka, bija fifty-fify. Neviļus uzmācās jautājums: „Vai ir maz vērts braukt un izdot naudu?" Bet reizē ar miglas pazušanu izgaisa arī šaubas. Tā mēs pacilātā garastāvoklī sasniedzām nometni.

Nometnes dzīve bija tik interesanta un lietderīga, ka jau pirmajā dienā jutāmies kā mājās. Darba diena gan bija gaŗa — no plkst. 7 rītā līdz 11 vakarā, bet, nopietnam darbam mainoties ar sporta spēlēm, stundas aiztecēja ātri.

Galvenais tomēr nometnē bija lekcijas, kuŗās mēs, jaunieši, ļoti daudz mācījāmies. Bija patiešām žēl, ka visas lekcijas nebija iespējams noklausīties, jo tās vienā laikā notika 4—5 vietās. Tādēļ jaunieši bija sadalīti pudūros. Es piedalījos vēstures un politikas pudurā, kuŗā pamatojoties uz noteiktiem datiem un patiesiem notikumiem, lektori mūs ievadīja vēstures un politikas izpratnē. Iemantojām ļoti daudz.

Bez tam liels prieks un pārdzīvojums bija personīgi aprunāties ar lektoriem V. Hazneru, prāv. N. Trepšu, prof. J. Peniķi u.c. Viņi visi mūs mudināja būt īstiem latviešiem; mācīja ne tikai runāt latviski, bet latviski arī rīkoties, lai Latvija drīzāk atkal kļūtu brīva valsts. Visiem lektoriem un nometnes rīkotājiem sirsnīgs paldies par to, ko viņi mums deva!

Vēlos pateikties arī DV Toronto nodaļai, kuŗa man piešķīra pabalstu, jo bez tā man nebūtu bijis iespējams šo skaisto nometni apmeklēt un tik daudz iegūt. Pēteris Mukts

…NTO ZIŅAS

sais dievkalpojums paredzēts 12. novembrī.

● Anglijas latviešu mākslinieka Laimoņa Mieriņa gleznu izstādi Bergdona galerijā (180 Davenport Rd.) atklāja 13. septembrī. Tā turpināsies līdz 30. septembrim. L. Mieriņš ir abstraktās mākslas pārstāvis un šai skatē izstādījis 26 darbus.

● Nesen mirušā Roberta Skrastiņa sērojošā dzīvesbiedre lūdz redakciju norādīt, ka viņas priekšvārds ir Anna, nevis Aina, kā bija minēts Toronto ziņās mūsu laikrakstā 9. septembra numurā.

…DAS ZIŅAS

ja skolotājs Aglonas ģimnazijā. Abi sudrabkāzinieki izaudzinājuši divus brašus dēlus, kas jau pabeiguši izglītību un kļuvuši pastāvīgi dzīvē un darbā. J.Z.

EDMONTONA

● Pēc aizvadītās vasaras DV Edmontonas nodaļa ar savu darbību var būt apmierināta. Sevišķi rosīga bija mednieku un makšķernieku sekcija, kuŗa ar A. Velsu rīkojusi makšķernieku izbraukumus uz tuviem un tāliem ezeriem. Nozīmīgs bija sezonas atklāšanas sarīkojums 17. un 18. jūnijā ar kopīgu ugunskuru. Veiksmīgākie makšķernieki bija A. Jēkabsons, H. Šnepsts un T. Jēkabsons, bet 30. jūlijā visus pārspēja P. Heinbergs, ar lielisku lomu iegūstot pirmo godalgu. — Jaundibinātā sporta sekcija savu atklāšanu atzīmēja ar „lielu troksni". Sporta darbinieks M. Laipenieks, kas uzņēmies sekcijas vadību, 23. jūlijā rīkoja šaušanas sacensības DV nodaļas biedriem un pārējiem Edmontonas tautiešiem. Nodaļas un pilsētas latviešu meistara nosaukumu ieguva Paulis Heinbergs ar 96 punktiem. No pārējiem tautiešiem sekmīgākais bija A. Vāvere ar 59 punktiem, bet jaunatnes klasē M. Endols ar 65 punktiem. — Sevišķi labi izdevās vasaras sezonas nobeiguma izbraukums 20. augustā uz veclatvieša Ed. Dzonesa saimniecību pie Salas ezera. Skaistā svētdiena bija pulcinājusi daudz DV biedru, kā arī vietējos latviešus ar ģimenēm. Notika daudz un dažādas nodarbības jaunatnei un pieaugušiem. A. S.

Vienreizējs piedzīvojums

Vairāki jaunieši 26. augustā izbraucām no Toronto uz skaistajiem Katskilu kalniem, kur Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes īpašumā notika latviešu jaunatnes Divreizdivi nometne. Bija migla. Garastāvoklis, kā angļi saka, bija fifty-fifty. Nevilšus uzmācās jautājums: „Vai ir maz vērts braukt un izdot naudu?" Bet reizē ar miglas pazušanu izgaisa arī šaubas. Tā mēs pacilātā garastāvoklī sasniedzām nometni.

Nometnes dzīve bija tik interesanta un lietderīga, ka jau pirmajā dienā jutāmies kā mājās. Darba diena gan bija gaŗa — no plkst. 7 rītā līdz 11 vakarā, bet, nopietnam darbam mainoties ar sporta spēlēm, stundas aiztecēja ātri.

Galvenais tomēr nometnē bija lekcijas, kuŗās mēs, jaunieši, ļoti daudz mācījāmies. Bija patiešām žēl, ka visas lekcijas nebija iespējams noklausīties, jo tās vienā laikā notika 4—5 vietās. Tādēļ jaunieši bija sadalīti puduros. Es piedalījos vēstures un politikas pudurā, kuŗā pamatojoties uz noteiktiem datiem un patiesiem notikumiem, lektori mūs ievadīja vēstures un politikas izpratnē. Iemantojām ļoti daudz.

Bez tam liels prieks un pārdzīvojums bija personīgi aprunāties ar lektoriem V. Hazneru, prāv. N. Trepšu, prof. J. Peniķi u.c. Viņi visi mūs mudināja būt īstiem latviešiem; mācīja ne tikai runāt latviski, bet latviski arī rīkoties, lai Latvija drīzāk atkal kļūtu brīva valsts. Visiem lektoriem un nometnes rīkotājiem sirsnīgs paldies, ka tie to visu mums deva!

Vēlos pateikties arī DV Toronto nodaļai, kuŗa man piešķīra pabalstu, jo bez tā man nebūtu bijis iespējams šo skaisto nometni apmeklēt un tik daudz iegūt.

Pēteris Mukis

Tēvzemes nometnē

Divus gadus krāju naudu un posos skautu un gaidu lielajai jubilejas nometnei Tēvzemei, kuŗu organizēja Garezerā. Jo vairāk tuvojās braukšanas diena un stunda, jo vairāk sajūsminājos. Beidzot bija tik tālu: 26. augustā rītā plkst. 5 māte mani modināja, un es ātri gandrīz vai ielēcu gaidas tērpā, ienesu koferi, guļammaisu un ģitāru mašīnā un devos uz pulcēšanās vietu. Kaut pilsētā vēl gulēja, mūsu gaidas un skauti priecīgi krāva mantas autobusā, atvadījās no vecākiem un devās gaŗajā ceļā uz Garezeru. Jo vairāk mazinājās vēl braucamo jūdžu skaits, jo nemierīgāki kļuvām. Kad sasniedzām ASV robežu Vindzorā, ieskanējās dziesma pēc dziesmas un turpinājās līdz Tēvzemes vārtiem. Nu neviens vairs nespēja mierīgi nosēdēt, visi steidzās kārtot savas mantas. Atstājām autobusu, un katra gaidu un skautu pakāpe aizgāja savu ceļu.

Pirmās nometnes dienas pavadījām lietū, bet bija tomēr skaisti vakarā sēdēt teltī pie sveču gaismas, dziedāt un spēlēt ģitaru. Nometnes atklāšanā bija pārsteigta par lielo nometņotāju skaitu. Savās gaidas gaitās gan biju lasījusi, cik brīvajā pasaulē ir latviešu gaidu, bet, liekas, kā nebiju tā īsti nemaz aptvērusi, cik viņu daudz. Tādēļ, redzot ap 800 nometņotāju gaidu un skautu tērpos sveicam mūsu karogus, jutos apmulsusi. Kaut kā nespēju ticēt, ka tomēr vēl tik daudz latviešu jauniešu turas pie mūsu gaidu un skautu dotajiem solījumiem. Tikai tagad īsti izjutu, cik niecīga daļiņa esmu šajā lielajā organizācijā, kuŗā tūkstoši seko Bēden—Paula idejām un mērķiem. Kaut bijām sabraukuši no malu malām, jutāmies īsti vienoti zem viena karoga, ar kopīgu solījumu un devīzi.

Ugunskura vakars, kuŗu nekad neaizmirsīšu, bija mūsu gaidu organizācijas 45 gadiem veltīts. Latvijas gaidu pirmā priekšniece Vilhelmīne Vilka stāstīja par gaidu organizācijas dibināšanos mūsu tēvzemē. Viņas grāmatu „Gaidīsim Latviju" biju lasījusi jau daudzreiz, bet šai vakarā, kad viņa personīgi vēlreiz stāstīja, kā vākusi pagalies, lai iedegtu gaidisma ugunskuru, es ar sajūsmu garā pārdzīvoju grūtās dienas pirms organizācijas nodibināšanas, tāpat pirmo un pēdējo gaidu solījumu neatkarīgajā Latvijā. Es spēju iedomāties, kā viņa jūtas, atceroties aizvadītos laikus, un kā priecīgi tagad redz daudz jaunu seju gaidu rindās. „Kaut jūs visas esat man mīļas," viņa sirsnīgi teica.

Tēvzeme bija mana pirmā nometne, kuŗā piedalījos jau kā lielgaida. Tā arī kopīgi brīži ar skautiem iznāca biežāk nekā agrāk, vēl gaidai esot. Kopā ar roveriem mums notika ugunskuri, vakarēšana un danču vakars, iznāca arī ciemošanās vieniem pie otriem nometnēs. Brāļi roveri mūs kādu vakaru ieaicināja uz vakariņām, bet iepriekšējā dienā dižskauti mūs bija cienājuši ar ceptu cāli pusdienās. Bija interesanti iepazīties ar jauniešiem no citām pilsētām, it sevišķi ar tiem, ar kuŗiem biju kopīgi piedalījusies latviešu dienās Montreālā, draudzības dienās Niagarā, pašai to nemaz nezinot.

Arī dažas nodarbības mums notika kopā ar roveriem un dižskautiem, bet visinteresantākais bija lielgaidu sirojums un pētniecības gājiens, kuŗā vērojām aizaugušus purvus, dzīvnieku pēdas un grants kalnu. Pusdienās cepām kartupeļus oglēs. Žēl vienīgi, ka lietainā laika dēļ visa sameklējamā malka bija slapja, bet gaidas ir mozas arī grūtībās: lauzāmies iekšā biezajos krūmos, lai no tiem iznestu sausu malku. Vēl tagad, atceroties mūsu sacensības pankūku cepšanā, sāku smieties. Un cik bezgala prātīgas un uzmanīgas bijām, ievērojot katru niecīgāko tīrības un taupības noteikumu! Nevarējām nevienai mīklas pārslai ļaut nokrist zālē, citādi — viens punkts būs nost…

Brīvo laiku pavadījām smilšainajā ezermalā, izmantojot pēdējos vasaras saules starus, vai arī dziedājām un priecājāmies pa nometni. Vakaros — pēc tā saukt̄ā „nakts miera" — vēl parunājām dienas notikumus, dziedājām iemīļotās dziesmas, bet nepiemirsām arī „uzkost".

Neaizmirstamu pārdzīvojumu radīja arī pēdējais ugunskurs, kad cilvēka augumā sakrautos sārtus iededzināja vecākā gaida un vecākais skauts, abi piedzīvojuši Latvijas gaidu un skautu dibināšanas laiku. Bez viņiem nometnē viesojās arī citi mūsu labvēļi, kuŗi savā laikā paši darbojušies skautu un gaidu pulciņos. Daži jau veci un sirmi. Bet kādreiz iedegtā dzirksts arī viņus vēl aicina turp, kur deg gaidu un skautu ugunskuri. Vēlā vakara stundā izskanēja gaidu un skautu vakara dziesmas, pēdējo dienu mums esot Tēvzemes nometnē.

Atvadīšanās no nometnes un jaunajiem draugiem bija skumjš brīdis. Redzot, kā mūsu karogi lēnām novijas no mastiem, pēkšņi jutu dīvainu tukšumu sirdī: kaut kas nozīmīgs un ilgi gaidīts bija nu beidzies. Daudz par ātru. Skumji bija arī raudzīties vadītājas Vilhelmīnes Vilkas smaidošajā sejā, jo — kas varēja zināt, kad atkal tiksimies? Tomēr mūžam jutīšos viņai pateicīga par gaidisma ugunskura iedegšanu Latvijā. Kur gan mēs tagad sildītos, ja nebūtu šī lielā ugunskura, pie kuŗa piesēsties?

Baiba Šmita—Kalēja

Raksta autore — Ventas (10.) gaidu vienības Hamiltonā piederīgā Baiba Šmita-Kalēja jubilejas nometnē Tēvzeme, kur viņu 28. augustā apstiprināja par dzimtenes lielgaidu.

TAUTAS TĒRPU „KOKTEILIS"... hupp-Sssa.
Nometnes nobeiguma vakarā, divreizdivniekiem dejojot „Jautro pāri", krāšņi tautas tērpi spilgti kontrastēja ar ikdienas uzvalkiem. Polkas solis un dejošanas prasme Z. Miezīša slīpējumā nevainojama tomēr bija visiem.
Foto: M. Zandbergs

Komūnisms amerikāņa skatijumā

Čikagas priekšpilsētas Gārfīld-Ridžas Pilsoņu apvienības (Civic League) sanāksmē augustā galvenais runātājs bija Lojolas universitātes zobārstniecības profesors Džons S. Teodors (Theododou), kas ir grieķu izcelsmes amerikānis. Tagad jau sirmais kungs savā laikā bija viens no mediķu delegācijas locekļiem, kuŗu ASV sūtīja „kultūras apmaiņas" ceļojumā uz Pad. savienību. Sešus mēnešus vērojot komūnisma režīmu un piedzīvojot to praksē, viņš kļuvis par krasu pretkomūnistu. Čekisti viņu aizturējuši 17 reižu par neatļautu fotografēšanu un vispārējo noteikumu pārkāpšanu, divas diennaktis viņš pavadījis arī „slavenajā" Ļubjankas cietumā.

Priekšlasījuma pirmajā daļā profesors uzsvēra briesmas, kas ASV draud no komūnisma, bet kuŗas parastais amerikānis nesaredz, cenšas neievērot vai vienkārši aizmirst. Referents pasvītroja arī starpību starp komūnistiem un pašu krievu tautu. Otrā daļā prof. Teodors demonstrēja Maskavā uzņemtus krāsu diapozitīvus. Viņš bija ievērojis komūnistu cenšanos pēc skaistas fasādes, lieliem debesskrāpjiem abpus galvenajam ceļam, aizslēpjot vecas, pussagruvušas būdiņas. Komentāros profesors vērsa skatītāju uzmanību uz ļaužu drūmajām sejām, kuŗās reti iezogas prieka dzirkstelīte, tāpat norādīja, ka tikpat kā nav kaķu un suņu, jo cilvēkiem pašiem nepietiek dienišķas maizes, tādēļ mājkustoņus turēt nespēj.

Sanāksmes beigās profesors iepazīstināja klātesošos ar otru tikpat dedzīgu komūnisma apkaŗotāju — mūsu tautieti Tedi Zieriņu, kas pastāstīja par komūnistu briesmu darbiem un vajāšanām, bet galvenokārt par reliģijas apkaŗošanu, teikto pamatojot ar pašu Pad. savienības laikrakstu izgriezumiem. Vienā piemērā T. Zieriņš minēja, ka kādai mātei atņemti 6 bērni tikai tādēļ vien, ka viņa tiem stāstījusi par Dievu. Bērni ievietoti bērnu dārzā, par kuŗu mātei jāmaksā.

Profesors Teodors, ar kuŗu T. Zieriņš iepazinies kādā konferencē Detroitā, ir tik pārliecināts pretkomūnists, ka neatlaidīgi cenšas priekšpilsētu iedzīvotājus iepazīstināt ar komūnisma ļauno iespaidu, un izteicis gatavību bez atlīdzības runāt dažādu apvienību sanāksmēs.

Z. K.

Uz saulainiem krastiem

6.

INDIĀŅI ZAĻU BŪDĀS

Floridā nav tikai skaista jūrmala vien, bet arī lieliski dabas veidoti skati. Pazīstamākais ir Evergleidas nacionālais parks, kas aizņem lielāko daļu no Floridas dienviddaļas. Te ir ne vien pietiekami ūdens, bet arī zāle, krrūmi, dažādi mežu un purvu dzīvnieki un — indiāņi. Ceļa malā redz sildāmies čūskas, redzami arī sabraukti zaķi un citi mazāki dzīvnieki, bet no krūmiem nenāk ne krokodīli, ne tīģeri, kā brošūrās rakstīts.

Pēdējos desmit gados te notikušas lielas pārmaiņas. Ja agrāk nepaēda brokastis vienīgajā restorānā Evergleidas pilsētā, tad tās arī bija jāaizmirst un jāmeklē pusdienas Miami, jo gar visu 100 jūdžu gaŗā ceļa malu nebija nevienas vietas, kur varētu kaut ko ēdamu dabūt. Tagad var paēst vismaz desmit dažādās vietās, sapirkties visādus niekus piemiņai, sākot ar indiāņu gatavotu kokā izdobtu spēļu kanū un beidzot ar Kolumbijā taisītu krokodīlu. Še var iegādāties neskaitāmus apbūves gabalus gan ar 10 dol. iemaksu, gan sākot ar 500 dol. maksājumu. Mājas var būvēt uz zemes vai zem ūdens, atkarās no tā, kur nopirktais zemesgabals atrodas, vai arī nebūvēt nemaz, ja izšķiŗas par gaidīšanu, kamēr Evergleidas purvi izžūst.

Ceļa malā ir vairāki indiāņu ciemati, kuŗos it kā sajauktos modernās dzīves priekšrocības ar senajām indiāņu paražām. Dzīvojamās mājas klātas ar zāļu jumtiem, lielākā daļa bez logiem, tikai ar caurumiem. Ja kādam rocība lielāka, tas zāļu jumtam pievienojis stikla logus un sarkani krāsotas durvis arī pašai mājai. Ciema ārpusē novietotas vecāku gadagājumu automašīnas, kuŗas, domājams, pieder indiāņiem. Dažām trūkst braukšanas atļaujas numura, un jāšaubās, vai tās vispār ir braukšanas kārtībā. Ūdenī stāv „gaisa laiva", kas arī neliekas braukšanas kārtībā. Savā starpā indiāņi sarunājas seminolu valodā, bet ar apmeklētājiem mēģina saprasties angliski, kas maziem puikām veicas daudz labāk nekā ciema runasvīriem.

Tikai pirms dažiem gadiem seminolu indiāņi parakstīja pamieru ar ASV valdību. Gandrīz 200 gadu viņi kaŗoja ar „bālģīmjiem", kaut arī nekādas īstas kaŗošanas nebija. Amerikāņu valdība nemeklēja indiāņus Evergleidas muklājos, un indiāņi savukārt nemeklēja kaŗa takas ar jaunajiem kungiem. Līgumu tomēr oficiāli parakstīja Floridas gubernātors un seminolu virsaitis.

No Evergleidas pilsētas iespējami dažādi izpriecas braucieni pa džungļiem. Krietna lieluma laivai uzcelts jumts, lai pasargātu tūristus no izmirkšanas pēkšņās lietus gāzēs. Brauciens ilgst divas stundas, sākumā pa kanāļiem, vēlāk pa upes tecējumu cauri džungļu biezokņiem. Tā laikā var skatīt dabas veidotus brīnumus. Laivas saceltajiem viļņiem skalojoties pret krasta smiltāju, neskaitāmi tūkstoši melnu kukaiņu mēģina izbēgt no ūdens šaltīm. Liekas, ka krasts mudž un kustas kā melnas skudras, kaut arī daļa no šiem kukaiņiem ir dūres lielumā. Redzami ūdensputni — baltie ibisi un egreti (kāda dzērvju pasuga) stāvam ūdenī, bet gaisā lidinās melni kraukļi, raugoties pēc kāda krituša vai sabraukta dzīvnieka. Kur ūdens dzidrāks, vērojamas krietna lieluma zivis, biezokņos zied meža orchidejas. Te ir mangrovu mežs, kuŗā koki aug ar augstām saknēm. Ja izkāptu krastā, nebūtu nekādas iespējas tikt cauri šiem sakņu biezokņiem.

Brauciens ar gaisa laivu ir kā ātrs skrējiens motorlaivā. Šī laiva spēj braukt pa ūdeni un arī pa zāli, ja gadās sausas vietas. Televīzijas raidījumos šāds brauciens izliekas ļoti ātrs, tomēr laivas īpašnieks atturas no tik ātras vizināšanas. Lielāko daļu brauciena pavadām atklātā ūdenī. Rats laivas aizmugurē to ar gaisa spēku dzen uz priekšu.

Galvenais parka centrs atrodas dienvidu galā un saucas Flamingo. Evergleidas parks ir klajš lauks, vietām ar ūdeni, vietām ar gaŗu zāli ar atsevišķām krūmu saliņām. Ir piecas mākslīgi veidotas takas, pa kuŗām ejot, var apskatīt dažādu džungļu tipus. Te ir biezi krūmi ar palmām vai mahagoni kokiem, ir arī mangrovu krūmi, kuŗus stipri sapostījusi viesuļvētra Donna, un šie postījumi tikai daļēji paši jau atjaunojušies. Alligators pārvelkas pāri ceļam, kāds cits pabāzis galvu no ūdens cauri ūdenspuķu lapām. Lielas vardes kurkšķ visās malās, kāda čūska noķērusi mazu pīkstošu vardulēnu, lieli dzelteni sienāži, ūdenī peldoša plakana vai gaŗa zobenveidīga zivs — tie ir skati, kas atkārtojas vairākas reizes.

Kādreiz slavenais Evergleidas parks cieš no ūdens trūkuma, kuŗu radījusi modernās technikas plūdu kontrole. Tad dzīvnieki pazūd, arī pats parks izskatās nolaists, pat pie vārtiem trūkst naudas iekasētāja, un tā atkal kaut kas Amerikā ir bez maksas, bet citādi jāmaksā viens dolars. Tūristu nav liels pieplūdums, tomēr nevar teikt, ka ļaudis vairs nebrauc šo parku apskatīt. Floridā uzskata, ka Evergleida nav purvs, bet upe ar plašu gultni, kas novada lieko ezera ūdeni. Cilvēces modernie sasniegumi un amerikāņu armijas inženieŗu gudrība pamazām draud izskaust dabas veidotus īpatus jaukumus.

V. Irbe

Ideja un tās piepildījums

(Pārnesums no 1. lpp.)

Jaunatnes audzināšanas darbā DVF ar savu nodaļu starpniecību piedalās 9 latviešu svētdienas skolu uzturēšanā, pēdējos gados dibināto 5 vanadzēņu kopu un pašdarbības pulciņu izveidošanā. DVF jaunatnes daļas iniciātīvā notikušas vairākas jauniešu sagaitas.

DVF pieder 5 nekustami īpašumi: DVF nams Londonā, DVF Bradfordas, Līdsas un Halifaksas nodaļu nami, kas jau izmaksāti un DVF Koventrijas nodaļas īpašums „Mūsmājas", kas saimnieko ar labām sekmēm. DVF grāmatnīca darbojas Londonā un grāmatu galdi pie DVF Notingamas un Bradfordas nodaļām.

Pie DVF pašreiz pastāv 72 nodaļas un kopas ar 2092 bdr. to skaitā 404 vanadzes. Pašreizējās fonda valdes priekšsēdis ir J. Frišvalds, viņa vietnieks un saimniecības daļas vadītājs G. Rītiņš, kasieŗa un administrātīvās daļas vadītāja pienākumus veic K. Ampermanis, bet sekretārs un apрūpes daļas vadītājs ir J. Miezītis. Vanadžu daļu vada M. Ķeņģe, kultūras daļu — A. Freimanis, jaunatnes daļu — L .Ceriņš, ārējās informācijas daļu — A. Tauriņš, bet iekšējās informācijas daļu vada I. Pālītis.

Šis laikmets nav tāds, ka pietiktu ar to, ka viens otram sakām skaistus atzinības vārdus, ikvienam pašam jāpielik roka tautas vienības idejas darbā — šos zīmīgos vārdus teicis DVF goda priekšsēdis sūtnis K. Zariņš. Atcerēsimies tos savās svinībās un neaizmirsīsim, ikdienas darbu darot.

Anglijas DVF saime savas darbības 20 gadus atzīmē 16. un 17. septembrī Londonā ar rudens posma delegātu sapulci, koncertu, mākslas izstādi, jundu un citiem atsevišķiem sarīkojumiem, piedaloties arī DV organizācijas priekšniekam V. Janumam.

K. Zemdega

KLIVLENDA VALDA …

(Pārnesums no 3. lpp.)

Konstantīns Miške ir mazrunīgs. Rodas iespaids, ka viņam bankā daudz naudas nav. „Sastādot budžetu un kārtojot svētku priekšdarbus, domāts vienīgi par labu svētku izdošanos, bet ne par liela atlikuma iegūšanu," viņš paskaidro. „Kaut cenas visam stipri cēlušās, salīdzinot ar pagājušajiem dziesmu svētkiem, ieejas maksas nākošā gada svētkos, ar maziem grozījumiem, palikušas tās pašas. Drīz iespiedīsim ieejas kartes un ar jauno gadu laidīsim apgrozībā."

J. E.

SAVIENOTAJĀS VALSTĪS

ŅUJORKA

● Amerikas latviešu apvienības priekšsēža vietnieks Alfreds Bērziņš cietis negadījumā, pārlaužot kājas potīti. Augusta beigās viņš ar dzīvesbiedri Kiru izbrauca atvaļinājumā un Kaţskilu kalniem. Izkāpjot no A. Brieža mašīnas, kāja nelaimīgi paslīdēja. Vēlāk konstatēts potītes lūzums, bet komplikācijas nav radušās.

● Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes vasaras nometnē Katskiļu kalnos šīs vasaras pirmajā periodā nometņoja 60 bērnu, otrā 138, trešajā 131, bet pēdējā 69. Pavisam nometnē bijuši 280 bērnu, kas tur pavadījuši 398 nometņošanas vienības, jo daži nometnē palika ilgāk par vienu periodu. Šis skaits ir mazāks nekā gadu iepriekš, kad nometnē pavadītas 454 vienības. No Ņujorkas draudzes šogad nometņoja 183 bērni, bet no 18 citām draudzēm 85, visvairāk no Leikvudas (19) un Filadelfijas (15); viens bērns bija ieradies no Karakasas, Venecuēlā, bet no amerikāņu draudzēm nāca 3 bērni. Nometni vadīja māc. O. Gulbis, bet daļa no nodarbībām vadītājiem bija jaunieši.

● Jau vairākkārt mēģināts nodibināt latviešu „banku" pie Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes, bet tas nav izdevies. Arī pēdējais iesniegums šāgada pavasarī bija nesekmīgs. Amerikāņu kreditapvienību savienība lūgumu noraidījusi, norādot, ka Ņujorkas draudze ir par plašu, lai ar vienu „banku" apkalpotu visus draudzes locekļus. Latviešu kreditsabiedrība bija paredzēta jaunajā Salas baznīcā Longailendā. Iesniegumā bija teikts, ka draudzes pārvaldes centrs ir Bruklinā. Amerikāņu uztverē grūti iedomāties, ka draudze var pastāvēt vairāk nekā 100 jūdžu radijā, jo Ņujorkas draudze aptveŗ ne vien pilsētas robežas, bet arī apkārtni, ieskaitot Ņudžersiju un Konektiketu. Tagad paredzēts iesniegt jaunu lūgumu, norādot, ka latviešu „banka" apkalpotu tikai Salas rajonu ar centru jaunajā baznīcā. Šādā veidā cer saņemt atļauju latviešu kreditsabiedrības dibināšanai.

● Jūlijā Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudze izsūtīja saviem locekļiem atgādinājumus nokārtot nodevas un negaidīt līdz gada beigām. Katru vasaru draudzei bijušas grūtības ar maksājumu kārtošanu, jo nodevas neienāca. Šāgada rezultāti ir neparedzēti labi, jo vasarā ienācis par 5000 dol. vairāk naudas nekā iepriekšējā gadā. Kasieris J. Riekstiņš domā, ka tas ir izsūtīto atgādinājumu nopelns. Draudze pirmajos šāgada mēnešos ieņēmusi gandrīz 44.000 dol., no tiem 31.500 nodevās, 7300 kollektēs, 4300 ziedojumos. Kollektes devušas Jonkeros 2590, Bruklinā 1920, Salā 1350 un citās vietās mazāk par 1000 dol.

LINKOLNA

● Prēriju apgabala universitātes pilsētā Linkolnā latviešu skaits ir paprāvs, ir arī vairāki tautiešu uzņēmumi. Latvijas un Baltijas valstu vārdu palaikam dažādās sakarībās piemin arī vietējā amerikāņu presē. Tā, piemēram, 3. septembrī soprāns Elza Indriksone atskaņoja KFMQ radioraidītājā pāris L. Slaucītāja komponētas dziesmas. Radiofons paredzējis atskaņot arī viņas skaņu platē iedziedātās Pučini ārijas. J. M.

ELIZABETE

● Elizabetes - Nuarkas latviešu ev.-lut. draudzes loceklei Natālijai Brunovai 5. septembrī apritēja 75 mūža gadi. Jubilāre dzimusi Mazzalves pagastā, bet otra pasaules kaŗa bēgļu gaitas viņu noveda Memingenas nometnē, Vācijā, no kuŗas 1950. gadā ieceļoja ASV un apmetās uz dzīvi Elizabetē. Tagad jubilāre kopā ar dzīvesbiedru Jāni dzīvo pie dēla Arnolda Brunova, kas pazīstams kā labs pulksteņmeistars. Gavilnieci apsveica un ziedus pasniedza draudzes un dāmu komitejas vārdā dāmu komitejas pr-ce A. Stiebre ar palīdzi D. Lejnieci.

● Latviešu ev.-lut. draudzē māc. T. Vēdzele iesvētīja jauniešus Inesi Briedi, Ingrīdu Steģi, Andri Lejnieku un Uldi Milleru. V. N.

GRAND RAPIDI

● Baltijas valstu dibināšanas atceres pastmarkas jautājumā, liekas, lielāko aktīvitāti Grand Rapidos parādījusi DV apvienība, kas senātoriem un tautas vietnieku nama deputātiem nosūtījusi ap 20 vēstuļu, saņemot uz tām arī atbildes. Vairākām saņemtajām vēstulēm pievienoti ASV pasta ministrijas atbilžu noraksti. Jo sevišķu rosību parādījis apvienības sekretārs J. Brūns, kuŗš kopš šīs akcijas sākuma katru dienu nosūtījis pa vēstulei dažādiem valstsvīriem. Viņa rakstītās vēstules nav ieskaitītas augstāk minēto skaitā.

● Uz 50 mūža gadiem 5. septembrī atskatījās valmierietis Artūrs Bergs. Viņš beidzis Valmieras reālģimnaziju un strādājis par elektriķi un grāmatvedības nozarē Ķegumā, piedalījies otrā pasaules kaŗā un izcietis gūstu Putlosā un Beļģijā. Grand Rapidos viņš vairāk nekā 10 gadu nostrādājis Kīlera autodaļu fabrikā, pēc tam pārskolojies un strādā cauruļu un ūdensvadu izbūves darbos.

● No lielās skautu un gaidu jubilejas nometnes Tēvzemes 1. septembrī Vūdlauna kapos ieradās jaunizraudzītais latviešu skautu priekšnieks F. Sīpols ar mazskautu, skautu, dižskautu un roveru vadītājiem un dažādo valstu latviešu skautu pārstāvjiem, pakavējoties īsā klusuma brīdī pie mirušā latviešu skautu priekšnieka A. Grigora kapa un noliekot ziedus. V. Z.

ASV vanadžu loterijas laimesti

DV dienās Priedainē 3. septembrī izlozēja arī ASV vanadžu rīkotās loterijas laimestus. Izlozi vadīja ASV vanadžu pr-ce V. Freija un komisijas locekles: Filadelfijas kopas pārstāve A. Abrama, Ņudžersijas un Ņujorkas kopu pr-ces E. Plēpe un M. Kica, klātesot ASV DV revīzijas komisijas priekšsēdim A. Puķītem. Loterija bija rīkota līdzekļu iegūšanai DV kultūrālajiem mērķiem — sacensību godalgām literātūrā un mūzikā organizācijas 25 gadu darbības atceres sarīkojumam, Latvijas dibināšanas 50 gadu atceres svētku izdevumiem un arī pašu vanadžu vajadzībām. No sagatavotajām 5000 lozēm pārdotas 4870. Loterijas rīkotājas ar pateicību uzsveŗ Kanadas vanadžu atsaucību, kuŗas izplatīja 200 ložu.

Gandrīz visus laimestus bija ziedojušas atsevišķas vanadžu kopas, to vidū arī 4 gleznas: no Dienvidkalifornijas — P. Bērziņa „Burlaivas", Klīvlendas — A. Bērziņas-Skujas „Puķes", Mineapoles — M. Skutānes „Meitenes seja" un Ņujorkas — V. Černoka „Centrālparkā". Šīs gleznas laimēja lozes A—486, B—722, C—956 un D—310. Bez tam izlozēja 12 tautisku spilvenu, dekorātīvu šķīvi kokgriezumā ar metalla iestrādājumu, tautisku lelli, austas sedziņas, vērtīgas grāmatas, periodikas izdevumu abonementus un skaņu plates.

Izlozē laimēja šādas lozes: Ser. A: 60, 289, 333, 345, 486, 546, 746, 862, 909, 1124, 1178, un 1236; Ser. B: 79,205, 211, 258, 486, 503, 714, 722, 737, 949, 1085 un 1202; Ser. C: 420, 494, 720, 730, 813, 916, 956, 997, 1065, 1124, 1144 un 1182; Ser. D: 39, 67, 310, 355, 390, 435, 486, 660, 755, 887, 1093 un 1204.

Laimestus vanadžu kopu priekšnieces piesūtīs pēc ložu pasakņos minētajām adresēm. Daži laimesti gan pienāks ar nokavēšanos, jo pasakņos uzdotas nepilnīgas adreses, tādēļ paies laiks, kamēr tās noskaidros.

PIEPRASĀMA PRĀV. OZOLA PIEMIŅAS STIPENDIJA

Grand Rapidu un apkārtnes latviešu ev.-lut. draudze jau 11. reizi piešķiŗ 200 dol. neatmaksājamu prāv. Jāņa Ozola piemiņas stipendiju. Latviešu tautības studenti un studentes bez konfesiju atšķirības, kuŗi uzrādījuši labas sekmes studijās, apliecinājuši latvisku stāju un aktīvi piedalījušies nacionālajās organizācijās, stipendiju var pieprasīt līdz 25. septembrim, rakstot draudzes pr-kam O. Jirgensonam, 627 Hawthorne N. E. Grand Rapids, Mich., U. S. A.

TOWN & COUNTRY
REAL ESTATE LTD.
V PALMA PĀRSTĀVIS
377 Glengarry Ave., Toronto 12, tel. 782-7246

NEMAKSĀJIET VELTI ĪRI. IZMANTOJIET MŪSU IZDEVĪGO KREDITĒŠANOS UN MAZĀS IEMAKSAS. IEPĒRCIET PAŠI SAVUS ĪPAŠUMUS!

Coxwell — O'Connor Dr: Atsevišķa 6 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš. Cena $25.000. Iemaksa $5000. Atlikums uz 1 atklātu 10 g. obligāciju.

Broadview — Mortimer: Atsevišķa 7 istabu dubultķieģeļu māja, privāts iebraucamais ceļš un garāža. Cena $25.000.

Willowdale: Atsevišķa 6 istabu māja ar piebūvētu garāžu, liels dārzs. Cena $21.500, iemaksa $3000.

UZTICAMIEM MĀJU PIRCĒJIEM PALĪDZAM IZTRŪKSTOŠO VAI VISU NAUDU IEMAKSAI SAGĀDĀT BEZ GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ VISIZDEVĪGĀKIEM NOTEIKUMIEM. ZVANIET MUMS NESAISTOŠAI INFORMĀCIJAI. MĀJAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

Visvecākās, vecākās un vidējās paaudzes

ATVASARAS IZBRAUKUMS

uz Ērgļu ligzdu

24. septembrī, pl. 8 rītā no Latviešu nama, 491 College St., Toronto

Priekšnesumi

Dalības maksa $2.00. Pieteikšanās līdz 20. septembrim pa tālruni 534—0563

Visus laipni ielūdz

LATVIEŠU ORGANIZĀCIJU UN DRAUDŽU DĀMU KOMITEJAS

✝

Mūsu mīļais vecdraugs inž. mežk.

ARTURS SKUJA

dzimis 1903. g. 31. augustā Bauskas apr. Bārbeles pag., miris 1967. g. 26. augustā Canley, Austrālijā.

Sirds sita tev dzīvības rakstā,
Pēc darba un pūlēm nu dus —
Kā piekusis vilnis rimst krastā,
un baltajā smiltī gaist kluss.

Viņu mīļā piemiņā paturēs
Akadēmiskā vienība LĪDUMS

Poēzija un politika Dienvidtirolē

(Nobeigums)

Dienviditalieši ir italiešu tautas nesimpatiskākā daļa: ar savu skaļumu un apšaubāmo tīrību tie ienes disonanci vāciskās Tiroles dzīves veidā. Bet šai medaļai ir arī otra puse, kas izskaidro Italijas valdības rīcību: Dienviditalija ir Italijas valdības „sāpju bērns". Pirms dažiem gadiem ceļojumā uz Siciliju man rādīja Dienviditalijas pilsētiņu, kur 95% iedzīvotāju bija bezdarbnieki... Nav brīnums, ka tie kļūst komūnisti vai arī atbalsta vēl arvien slepeni pastāvošās laupītāju bandas. Šiem bezdarbniekiem Italijas valdība cenšas sagādāt darbu un maizi... kaut arī uz tiroliešu lēses.

Vācu tūristes stāstīja, ka Tiroles rūpniecības pilsētā Bocenā (italiski Bolzano) policisti liegušies runāt vāciski. Tā kā Merānas galvenais ienākumu avots ir tūristi, tad man nebija šādu piedzīvojumu: pastā, ceļojumu birojos, policijā ierēdņi bija italieši, bet labprāt un pat ļoti labi runāja vāciski, nemaz nepieminot veikalus un restorānus. Tirolieši arī stāstīja par dažādām italiešu priekšrocībām Tirolē. — Tiroliešu sarūgtinājums izpaužas dažādā veidā. Krasāk noskaņotie rīko šad un tad terrora aktus, — spriežot pēc avīžu ziņām, italiešu policija atrodot noslēptus ieročus un spridzināmo vielu krājumus Austrijas pierobežā. Italieši saka, ka šiem terroristiem esot nacionālsociālistiskās tendences, un tie atrodot patvērumu Austrijā. Lielākā tiroliešu daļa neatbalsta terroru, jo no tā cieš tūrisms. Savu nacionālo īpatību viņi pasvītro, cenšoties ievērot vecās tradicijas, piemēram, vienmēr nēsājot tiroliešu tautiskos tērpus u.t.t. Viņu sarūgtinājums izpaužas arī Dienvidtiroles vācu avīzē „Dolomiten", kuŗu es uzmanīgi lasīju katru dienu. Šī avīze gan cenšas ieturēt samērā mērenu toni, tomēr diezgan asi kritizē dažus Italijas valdības soļus: Italijas valdībai esot „izspiešanas politika" pret Austriju, jo draudot tai ar saimnieciskām represijām (piemēram, ar pretošanos Austrijas vēlmei saistīties ar Eiropas koptirgu), ja nebeigsies terroristu darbība pie Austrijas un Italijas robežas. Avīze arī atgādina solīto autonomiju, kas nav piešķirta. Tomēr jāatzīmē, ka Tiroles vācieši var brīvi izteikt savu protestu presē: ne visās valstīs ir šāda opozicijas iespēja!... Kā arī būtu — ar terroru Tiroles nacionālisti savu prasību ievērošanu nepanāks; to, varbūt, cer panākt dažas iedzīvotāju grupas Vietnamā un Kongo, bet Tirole ir Eiropā! A. A.

Sarīkojumu kalendārs

TORONTO

24. septembrī — pl. 8 rītā visvecākās, vecākās un vidējās paaudzes atvasaras izbraukums uz Ērgļu ligzdu. Rīko organizāciju un draudžu dāmu komitejas.

12. oktobrī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Milda Grimma Štrausa (soprāns) un Hugo Štrauss (klavieres). Koncertapvienības pirmais šīs sezonas koncerts.

14. oktobrī — DV Toronto nodaļas gada svētku sarīkojums Latviešu namā.

20. oktobrī — plkst. 9 vak. Latviešu namā literāta Pēteŗa Aigara no Anglijas referāts „Paaudžu maiņa Latvijā un trimdas latviešu sabiedrībā".

22. februārī — plkst. 8.30 vakarā Latviešu namā Gunta Ķere-Plostniece (soprāns) un Jude Mollenhauer (arpa). Pie klavierēm Vera Leinvebere. Koncertapvienības otrs koncerts.

21. martā — plkst. 8.30 vak. Latviešu namā Voldemārs Rušēvics (vijole), pie klavierēm Edite Timermane. Koncertapvienības 3. koncerts.

11. maijā — plkst. 7.30 vak. Parkdale Collegiate auditorijā Montrealas vīru koris Junda, diriģ. Daumants Vītols. Koncertapvienības pēdējais šīs sezonas koncerts.

LAIKRAKSTA
„LATVIJA AMERIKĀ"
atsevišķi numuri
dabūjami Toronto
latviešu veikalos.

PĀRSŪTĀM
naudu uz
LATVIJU
US $10.- pret 9 jauniem rubļiem Sūtīšanas izdevumi $3.50 līdz $35.-, pārējām summām 10%. Saņemšana 14—21 dienu laikā. Sūtījumi apdrošināti.
DV SAIMNIEKU NODAĻA, 491 College St., Toronto 4, Ont.

NOTĀRS
OSKARS PERRO
pieņem klientus katrā laikā iepriekš pieteicoties pa tālr. LE 5-5555, Toronto

LATVIEŠU NAMS
izīrē telpas
sarīkojumiem un viesībām
Birojs atvērts katru dienu no pl. 11—1 p.p. un 6—8 vak. Sestd. no pl. 11—1 p.p. un 4—6 vak.
Uz vēlēšanos nama dāmu komiteja rīko arī godību galdus.
TELEFONS 922—2931
491 College St. Toronto

ARTURS ZUTIS, B. A.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tel. EM 6—5946
Suite 545
17 Queen Street E.,
Atvaļinājumā
no 1. sept. līdz 9. okt.
Steidzamos gadījumos zvanīt Mr. R.E. Bombier, LE2—1926, vai Mr. B.B. Zarowsky, RO3—4671.

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Lūdzu sūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ
līdz .... uz .... mēnešiem uz šādu adresi:
Mr., Mrs., Miss. ....
Adrese: ....
....
Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............
.... abonementa uzsākšanai/pagarināšanai
(Nevajadzīgo svītrot)
Paraksts ....
Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.56 par 6 mēn., $16.00 par gadu.

DARĪJUMI AUG
Mēs meklējam cilvēkus, kas ieinteresēti nopelnīt vairāk naudas un kam nav bailes strādāt, lai to panāktu. Padomājiet par nekustamo īpašumu darījumiem. Pieredze nav vajadzīga. Mēs sagādājam jums iespējas apmācībām, un tai pašā laikā jūs varat arī nopelnīt.
Zvaniet jau šodien, un jūs redzēsit, kā varēsit nopelnīt. Mēneša pamatalga.
Mr. EASSON, tel. 787-1287, Toronto.

Dziļas un nemierīgas...

(Pārnesums no 2. lpp.)

Mums ir zināmas tiesības atgādināt pasaulei, ka brīvība un kultūra arī ir nedalāma. Lūdzu nedomājiet, ka katrs protests un katra palīdzība ir aplama, jo tiem nevar palīdzēt, kas dzīvo antidemokratiskā valstī. Mēs jautājam: kurš padevās, kurš ņēma virsroku — Luijs XVI vai Voltērs, Viktors Igo vai Napoleons III, Emīls Zolā vai Francijas ģenerālštābs, Tomass Manns vai Hitlers, Meierholds vai Staļins?

Mēs nelūdzam šodien palīdzību ar varu, bet ar lielu gara solidāritāti. Protestējiet. Mēs atrodamies briesmās. Pieprasiet vārda brīvību, brīvību kritizēt, prasiet izbeigt personīgas vajāšanas. Un sevišķi jūs, Rietumu kreisā spārna intelektuāļi, kuŗiem vēl arvien piemīt bīstamas ilūzijas par demokratiju un brīvību sociālisma valstīs, kas protestē pret amerikāņu briesmu darbiem Vietnamā, pret fašismu Spānijā, militārismu Grieķijā, pret rasismu Amerikā; bet esiet uzmanīgi, lai jūs nepārskatītos, kas notiek tur, ar ko saistās visas jūsu cerības.

Mēs griežamies pie Artura Millera, pie Džona Šteinbeka, mēs lūdzam Žana Pola Sartra un Žaka Prevē palīdzību, mēs, ja tas nepieciešams, uzdrošināmies griezties pie Bertranda Rasela un Džona Osborna, mēs aicinām Heinrichu Bellu un Ginteru Grasu, Pēteri Veisu un Albertu Moraviju, mēs cenšamies sasniegt savus padomju kollēgas, kas apliecinājuši, ka viņi respektē brīvību — Aleksandru Solžeņicinu, Jegeņiju Jevtušenko, Andreju Voznesenski, mēs cenšamies uzrunāt visus rakstniekus brīvajā pasaulē.

Aizstāviet demokratiju. Aizstāviet brīvību. Neļaujiet terroram uzvarēt dvēseļu neatkarību. Un neaizmirstiet, ka vārda brīvība ir ne vien jūsu morālā priekšrocība, tās pazušana jūsu vidū vai kur citur līdzināsies arī jūsu noklūšanai verdzībā.

Džons Kenedijs bija apņēmies maksāt katru cenu, uzņemties katru nastu, pieciest katras grūtības, atbalstīt katru draugu vai pretoties katram pretiniekam, lai nodrošinātu brīvību. Šos vārdus mēs vēlamies ierakstīt savas nevienādās cīņas vairogā, un šo vārdu zīmē mēs griežamies pie visas pasaules gara un sirdsapziņas."—

Šim manifestam nav vajadzīgi paskaidrojumi, te runā brīvības izslāpuši cilvēki, savas tautas labākie dēli un meitas. Viņiem nav nekādu ilūziju, ka acumirklī tiem kāds spētu ar burvja mājienu noņemt varmācības un diktātūras slogu. Bet šajos dedzīgajos vārdos izskan viena mācība, kas jau skanējusi no Kalna sprediķa laikiem: Klauvējiet, tad jums atdarīs. Neklusējiet par netaisnību. Katrs, kas baiļu vai aplēsuma mudināts, klusē par vardarbību un brīvības apspiešanu, ir līdzvainīgs, ka nebrīvība pastāv.

Speciāli uz Latviju
italiešu nailona
lietusmēteļi
Šie ir mēteļi, ko pieprasa jūsu piederīgie. Mūsu „Lilion" nailona lietusmēteļi ir gatavoti pēc pasūtinājuma Italijā no 100% nailona. Tie ir populārākā un vērtīgākā dāvana Padomijā.

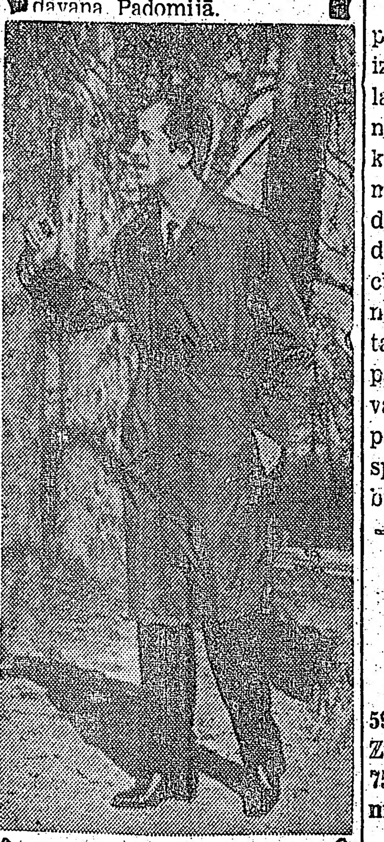

US$
1 LIETUSMETELIS 23.40
2 LIETUSMĒTEĻI 36.30
3 LIETUSMĒTEĻI $51.20
Vīriešu vai sieviešu — krāsas: tumši zils, tumši zaļš, tumši brūns un melns. Cenā ieskaitīts viss, tā ka jūsu piederīgiem nekas nav jāmaksā. Piegāde 4—5 nedēļu laikā. Garantēta piegāde. Saņēmēja paraksti.
Jūs varat šos lietusmēteļus sūtīt atsevišķi, vai arī pielikt klāt citas lietas un sūtīt lielāku saini.
JAUNUMS—JAUNUMS
Tagad jūs varat šos mēteļus pasūtināt sev par ļoti zemu cenu — $12.90 par mēteli katrā vietā ASV.
Pasūtiniet tagad tikai caur
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd. Street,
New York, N.Y. 10010, USA
Pieprasiet mūsu jaunāko cenrādi.

Igauņu
CEĻOŠANAS AĢENTŪRA
Tempo Travel
592 Mount Pleasant Rd. Toronto 7. Zvanīt birojā 481-7722; mājās — 757-5080. Mēs izkārtojam ceļojumus ar gaisa satiksmi, kuģiem, pa dzelzceļu vai ar autobusiem.

KLUSĀ MĀJĀ
izīrējamas
2 istabas un virtuve,
vēlams nesmēķētāju pāris.
Parkošana.
Tel. 466-3990, Toronto.

TORONTO IZGLĪTĪBAS PĀRVALDES

VAKARA KURSI JAUNKANADIEŠIEM

Bickford Park High School,
777 Bloor Street West
(pie Christie)
(Pirmdienās un trešd.)

Bloor Collegiate Institute,
1141 Bloor Street West,
(pie Dufferin)
(Pirmdien, otrd., trešd., ceturtd.)

Central High School of Commerce, 570 Shaw Street
(dienvidos no Harbord)
(Pirmd. un trešd.)

Eastern High School of Commerce, 16 Phin Avenue,
(pie Chatham)
(Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

Givins Senior Public School,
49 Givins Street,
(pie Argyle Street)
(Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

Hughes Public School,
177 Caledonia Road,
(tuvu Rogers Road)
(Pirmd. un trešd.)

Kent Public School,
980 Dufferin Street
(pie Bloor Street)
(Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

King Edward Senior Public School, 112 Lippincott Street,
(Bathurst Street tieši ziemeļos no College Street)
(Pirmd., otrd., trešd., ceturtd.)

North Toronto Collegiate Institute, 17 Broadway Avenue,
(viens bloks uz ziemeļiem no Eglinton, austr. no Yonge Street)
(Pirmd. un trešd.)

Oakwood Collegiate Institute,
991 St. Clair Avenue West,
(pie Oakwood)
(Pirmd. un trešd.)

Orde Street Public School,
18 Orde Street
(pie McCaul Street)
(Pirmd. un trešd.)

Parkdale Collegiate Institute,
209 Jameson Avenue
(dienvidos no Queen West)
(Pirmd. un trešd.)

Parkway Vocational School,
1 Danforth Avenue,
(Danforth un Broadview)
(Pirmd. un trešd.)

Ryerson Public School,
190 Grange Avenue
Dundas St., austrumos no Bathurst Street)
(Pirmd. un trešd.)

Western Technical-Commercial School, 125 Evelyn Crescent
(pie Bloor un Runnymede)
(Pirmd. un trešd.)

Winona Drive Public School,
101 Winona Drive,
(Otrd. un ceturtd.)

REĢISTRĒŠANĀS

Visās minētās skolās 18., 19., 20. septembrī pl. 7 vakarā

Kursi sāksies 25. septembrī pl. 7.30 vakarā.

ŠIE IR BEZMAKSAS KURSI

PIRMAIS GADS — Angļu valodas pamati iesācējiem — runāt un lasīt.

OTRAIS GADS — Runāt, lasīt un rakstīt.

TREŠAIS GADS — Saruna, lasīšana, rakstīšana, pavalstniecība, domraksti angļu valodā VII un VIII klases līmenī.

CETURTAIS GADS — Saruna, angļu domraksti un gramatika VIII līdz X klases līmenī. Šīs lekcija notiks tikai tad, kad būs vismaz 20 dalībnieku. Trešā un ceturtā gada dalībniekiem būs tiesības nolikt VIII klases pārbaudījumus.

UNIVERSITĀTES ANGĻU VALODAS KLASES studentiem, kas pārvalda angļu valodu vismaz X klases apmērā un nodomājuši turpināt studijas (Bloor C. I. — pirmdienās un trešdienās, vakaros).

IESPĒJAMI AKADĒMISKI KURSI vietējiem un ārzemju studentiem, kas runā angļu valodu un kam nepieciešama papildināšanās lasīšanā, rakstīšanā, burtošanā un matēmatikā I—VI klases apmērā (Bloor C. I. — Otrdienās un ceturtdienās.)

PARKWAY VOCATIONAL SCHOOL. Pirmdienās un trešdienās.

CURRICULUM

Angļu valodas pamati — zinātniski iekārtoti kursi jaunkanadiešiem runāšanā, lasīšanā un rakstīšanā, sadzīves vajadzībām, naturālizācijas informācija, Kanada un tās iedzīvotāji, grupu diskusijas, palīdzība.

Tuvāka informācija iegūstama katrā skolā vakaros pēc 18. septembra.

Graham M. Gore
Director of Education

William P. Ross
Chairman

PIEDĀVĀJAM AUGSTĀKĀS KVALITĀTES AUTOMAŠĪNAS
CHEVROLET CHEVELLE
CAMARO
OLDSMOBILE CHEVY II
ROBERTSON MOTORS
1515 DANFORTH AVE., TORONTO
Sazinieties ar mūsu firmas latviešu pārstāvi
Hans PLAUDE
Tel. HO 6-1131

PERCIET PASI SAVUS ĪPAŠUMUS!

...le: Atsevišķa 6 istabu māja ar piebūvētu ga-
... dārzs. Cena $21.500, iemaksa $3000.

... GALVINIEKIEM UZ 6 GADIEM UZ
...JAS LIELĀ IZVĒLĒ VISĀ PILSĒTĀ.

...TO IZGLĪTĪBAS PĀRVALDES
...VAKARA KURSI
...UNKANADIEŠIEM

...h School, ...West ...ešd.)	North Toronto Collegiate Institute, 17 Broadway Avenue, (viens bloks uz ziemeļiem no Eglinton, austr. no Yonge Street) (Pirmd. un trešd.)
...nstitute, ...West, ...ešd., ceturtd.)	Oakwood Collegiate Institute, 991 St. Clair Avenue West, (pie Oakwood) (Pirmd. un trešd.)
...ol of Com-...Street ...bord)	Orde Street Public School, 18 Orde Street (pie McCaul Street) (Pirmd. un trešd.)
...ol of Com-...enue, ...d., ceturtd.)	Parkdale Collegiate Institute, 209 Jameson Avenue (dienvidos no Queen West) (Pirmd. un trešd.)
...lic School, ...d., ceturtd.)	Parkway Vocational School, 1 Danforth Avenue, (Danforth un Broadview) (Pirmd. un trešd.)
...ool, ...d, ...)	Ryerson Public School, 190 Grange Avenue Dundas St., austrumos no Bathurst Street) (Pirmd. un trešd.)
...d., ceturtd.) ...r Public	Western Technical-Commercial School, 125 Evelyn Crescent (pie Bloor un Runnymede) (Pirmd. un trešd.)
...ott Street, ...eši ziemeļos ...d., ceturtd.)	Winona Drive Public School, 101 Winona Drive, (Otrd. un ceturtd.)

REĢISTRĒŠANĀS

...skolās 18., 19., 20. septembrī pl. 7 vakarā

...ksies 25. septembrī pl. 7.30 vakarā.

...R BEZMAKSAS KURSI

...– Angļu valodas pamati iesācējiem — runāt ...it.

... Runāt, lasīt un rakstīt.

...- Saruna, lasīšana, rakstīšana, pavalstniecība, ...ksti angļu valodā VII un VIII klases līmenī.

...S — Saruna, angļu domraksti un gramatika ...īdz X klases līmenī. Šīs lekcija notiks tikai ...ad būs vismaz 20 dalībnieku. Trešā un ce-...gada dalībniekiem būs tiesības nolikt VIII ... pārbaudījumus.

... ANGĻU VALODAS KLASES studentiem, ...rvalda angļu valodu vismaz X klases ap-...un nodomājuši turpināt studijas (Bloor C. ...irmdienās un trešdienās, vakaros).

...ĒMISKI KURSI vietējiem un ārzemju stu-...n, kas runā angļu valodu un kam nepie-...a papildināšanās lasīšanā, rakstīšanā, bur-... un matēmatikā I—VI klases apmērā (Bloor ... Otrdienās un ceturtdienās.)

...IONAL SCHOOL. Pirmdienās un trešdienās.

CURRICULUM

...ati — zinātniski iekārtoti kursi jaunkana-...asīšanā un rakstīšanā, sadzīves vajadzībām, ...rmācija, Kanada un tās iedzīvotāji, grupu ...a.

...cija iegūstama katrā skolā vakaros pēc ... 18. septembra.

William P. Ross
...ion Chairman

...MAŠĪNAS
...VELLE
...WY II
...S
...UDE
...131

JAUNĀKĀ SKAŅU PLATE

Teiksma A.P. 3003 Mono $5.00

ALFREDS PORIŅŠ — latviešu labākais tenors

Dziesmas klavieru, čello un vijoles pavadījumā

I

PŪT, VĒJIŅI .... V. Ziedonis
AR LAIVIŅU IELAIDOS .... V. Ziedonis
DIV' DZELTENI KUMELIŅI .... L. Garūta
VISIEM ROZES DĀRZĀ ZIEDĒJ' .... P Līcīte
AI, ZAĻAI LĪDACIŅA .... J. Vītols
SAULĪT' TECEJ', TECĒDAMA .... J. Vītols

II

VERDZENES DZIESMA .... A. Kalniņš
ZIEMAS SAULE .... H. Berino
SPĀNIEŠU ROMANCE .... E. Dārziņš
LIEPU TĒJA .... J. Ķepītis
KAD NĀKSI ATKAL .... A. Okolo-Kulaks

Dabūjama DV Grāmatnīcā
491 College Street, Toronto 4, Ont.
Atkalpārdevējiem izsūtām citā rēķinā.
Ontario dzīvojošiem 5% tirdzniecības nodoklis.

Venus

PUĶU VEIKALS

Ziedi un ziedu sakārtojumi visām vajadzībām

Piegādā Lieltoronto robežās un pārsūta uz visām pilsētām brīvajā pasaulē. 231 Roncesvalles Ave., tālr. LE 4—4645, Toronto, pēc darba LE 3—4037.

A. PUTNIŅŠ

AUSTRA ŠMITS
DĀMU FRIZIERSALONS
737 Bloor St., W., pie Grace, Toronto. LE 5-6792

ELZA PĒRKONE
Sejas un matu kopšana. Preparāti. Matu veidošana, krāsošana, ilgviļņi. Ik dienas.
DEBORAH — ANN'S Beauty Salon.
1A Browning Ave. HO 3-5198, Toronto.

ZIGFRIDS ART POTTERY
ZIGFRĪDS JURŠEVSKIS
KERAMIKAS DARBNĪCA - SALONS
1425A BLOOR ST., W., TORONTO. TEL. LE 6-8183
Vienu bloku uz austrumiem no Dundas West pazemja pieturas
Piedāvā LATVISKU, MODERNU KERAMIKU un citus LIETIŠKĀS MĀKSLAS ZSTRĀDĀJUMUS.
○ Turpat dabūjami BILŽU LOGATI. ○

A. EGLĪTIS — TV RENTAL
17" — $ 8.- mēnesī
21" — $ 9.- mēnesī
23" — $10.- mēnesī
161A Roncesvalles Ave., Toronto, tel. LE 7-1401

ROSAR-MORRISON FUNERAL HOME LTD.
TELEPHONE 924-1408 • 467 SHERBOURNE STREET, TORONTO 5 ONTARIO
RŪPĪGA UN SMALKJŪTĪGA
APBEDĪŠANAS CEREMONIJU
IZKĀRTOŠANA

Atstājiet savas krāsainās un melnbaltās filmas attīstīšanai un kopēšanai
DV Grāmatnīcā, 491 College St., Toronto 4, Ont.

MĒS IESPIEŽAM
▪ LAULĪBU un IESVĒTĪBU IELŪGUMU KARTES
▪ VIZĪTKARTES
▪ DOKUMENTUS BIEDRĪBU VAJADZĪBĀM
▪ KONCERTU PROGRAMMAS
▪ SARĪKOJUMU BIĻETES
▪ PLAKĀTUS, DZIESMU LAPIŅAS
▪ VĒSTUĻU VEIDLAPAS, APLOKSNES
▪ GRĀMATAS, ŽURNĀLUS

Labs darbs. — Mērenas cenas.

PASŪTINĀJUMUS LŪDZAM NODOT LAIKUS.

LATVIJA - AMERIKĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.
CANADA.
TEL.: 921—7121
CODE 416

VALD. BEBRIS
759 - 0266
sagādā apdrošināšanu, uz ko var paļauties.
Neatsaucama auto apdrošināšana ikvienam licenzētam braucējam

VALURE
LATVISKAS ROTAS
DIMANTI - PULKSTEŅI
Zeltkales
Aldonas KIVLENIEKS
VEIKALA UN DARBNĪCA 964½ Bloor St. W., Toronto 4 Ont., tālr. 533—2887
Tautiešiem atlaide

Toronto Window MFC Co. Ltd
165 CENTRE ST. E., RICHMOND HILL, ONT.
Piedāvā augstākās kvalitātes aluminija logus un durvis.
Izdara dažādus logu pārbūvju darbus.
LABS DARBS. MĒRENAS CENAS.
Nesaistošai informācijai zvanīt
darbā 889-1471, mājās BA 5-5314.
Edvardam vai Aldonai SPROĢIS

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

I. Lindbergs — Starp atnākšanu un aiziešanu, dzeja	$4.00
E. Kalme — Starp divām Jāņu naktīm, rom.	$4.00
G. Janovskis — Sola, rom.	$4.00
A. Dziļums — Saplēstā krūze, rom.	$4.80
E. Ķiploks — Viņš runāja kalnā, sprediķi	$2.40
J. Porietis — Prezidents atbild, atm.	$4.00
A. Johansons — Vecrīgas ziņģu grāmata	$4.00
G. Janovskis — Smiekliņam, pastāsti un feļetoni	$4.50
A. Ruņģis — Pats esi kungs, pats	$4.00
Latviešu tautas teikas un pasakas VIII	$7.80
P. Rozītis — Granātu ziedi, stāsti	$4.50
A. Rasa — Cilvēki un zeme, st.	$3.80
Z. Lagerlefa — Antikrista brīnumi	$4.75
ARCHIVS VII sējums, raksti par zinātni un teātri	$5.70
A. Bērziņš — The Two Faces of Co-Existence	$6.00
Latvju tautas teikas un pasakas VIII sēj.	$7.80
I. Grebzde — Ēnas dzeltenā stiklā, stāsti	$4.00
E. Aistars — Tu nāci naktī, rom.	$4.00
K. Hamsuns — Pēdējais cēliens, rom.	$5.00
J. Jaunsudrabiņš — Zaļā grāmata	$7.80
M. Kovaļevska — Astoņpadsmit, atm.	$6.00
Latviešu sinonimu vārdnīca	$6.00
Jūlijs Jēgers un latviešu māksla	$6.00
Latviešu kultūra laikmetu maiņās	$6.00
A. Dziļums — Vilka zobs, rom.	$4.80
A. Michelsons — Rīga dimd, vēst. rom.	$3.80
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā meklē līgavu, rom.	$4.50
T. Zeltiņš — Antiņš Amerikā cīnās ar sievu un trimdu, rom.	$4.50
P. Jurevics — Idejas un īstenība	$6.00
J. Klāvsons — Zīmes, dzeja un proza	$3.80
Prāv. P. Ķirsons — Teici to Kungu, mana dvēsele, spred.	4.50
O. Krolls — Dārgakmeņi	$3.00
Z. Zemdega — Iznīcības ceļš, stāsti	$3.80
E. Virza — Straumēni IV	$4.00
B. Bičole — Atrita, dzeja	$3.80
Aizsila Zīlīte — Trīs māsas	$3.00
O. Rozītis — Pavedieni, stāsti	$3.00
E. Dunsdorfs — Mūžīgais latviešu karavīrs	$4.60
J. Sarma — Salemas ķēniņš, rom.	$5.00
F. M. Dostojevskis — Idiots, rom. I d.	$4.50
Edg. Ardenss — Svētais un dēmoni, rom.	$4.50
E. Keišs — Globāla būšana, karik.	$5.00
BĪBELE	$4.50
J. Širmanis — Brīnuma pasaule	$4.00
A. Šmits un A. Čika — Neaizmirstami sporta brīži un zvaigznes	$4.50
A. Johansons — Rīgas svārki mugurā	$4.50
Novadu tērpi	$20.00
Latvju raksti I grāmata	$37.50
Latvju raksti II grāmata	$37.50
J. Vītola — 200 latviešu tautas dziesmas	$5.50
Z. Mauriņa — Trimdas traģika	$5.50
Latviešu tautas teikas un pasakas 7. gr.	$7.80
J. Veselis — Latvju teiksmas	$10.00
K. Pētersons — Apvāršņi aicina	$6.50
Raiņa un Aspazijas gada grāmata	$2.00
Dzintarjūras vasara	$6.80
A. Niedra — Ugunī	$4.00
J. Jaunsudrabiņš — Sliņķu virsnieks	$4.00
T. Krūka — Tu debesis turi savās rokās	$3.50
P. Aigars — Atkusnis sākās oktobrī	$3.90
Ang. Gailīte — Dzīves zaļais koks, rom.	$4.50
Rob. Hiršs — Rīgas audums, atm.	$5.00
Ed. Salna — Ausmas atblāzma, stāsti	$4.00
J. Sudrabiņš — Aiz dzeloņžoga, atm.	$3.80
A. Amenda — Apasionāta, rom. par Bēthovena dz.	$9.60
Ž. Karlsons — Divi reiz divi ir pieci	$7.00
L. Tolstojs un kristīgā baznīca	$3.50
O. Krolls — Aiz zelta priekškara	$3.50
P. Dreimanis — Ģimene un tās bērnu audzināšana	$0.50
Korn. Raiens — Pēdējā kauja	$6.56
G. Janovskis — Svešumā, noveles	$4.50
M. Timma — Miglas kamoliņš, pasakas	$3.25
A. Apse — Saules puķes, dzejoļi un lir. poemas	$3.50
A. Kraujiete — No aizpirktās paradīzes, dzejas	$3.80
St. Anders — Bībeles stāsts ar 102 ilustrāc.	$8.50

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

Apgāda DAUGAVAS VANAGS izdevumā
20. septembrī iznāks
T. DANGAVA -
stāstu krājums

STRANDĒJUŠO SALA

(1907 — 1965)

Rakstnieks Tālivaldis Dangavs pazīstams ar saviem rakstiem periodiskos izdevumos it sevišķi „Latvija Amerikā" lasītājiem. Šī ir viņa pirmā un vienīgā grāmata, kuras iznākšanu autors pats vairs nepieredzēja. T. Dangavs, dzīvodams Argentīnā, stāstos izmantojis savus novērojumus un piedzīvojumus un ļoti košā, ipatā stilā raksta par notikumiem, cilvēkiem un viņu savdabīgo dzīves veidu. Krāšņas ainas mainās ar cilvēku pieticīgā dzīves veida tēlojumiem, kas dotu vietu dinamiskam notikumu raksturojumam. Viņš pasmejas par cilvēkiem, ja viņu garīgajā satvarā pārsvars ir pērtiķim, vai arī, kad tas liekas „kā zilonis, kas spējīgs dzemdēt odu vai peli". Rakstnieks dziļi cieš ar ikvienu, kas apzinās savu traģisko lomu universā.

Tālivalža Dangava grāmata latviešu literātūrā paver jaunu oriģinālu pasauli; ar to iepazīties nebūs grūti, jo grāmata aizrauj no pirmās lapuses līdz pēdējai.

Grāmatā apvienoti divi pabeigti stāstu krājumi „Strandējušo sala" I-II daļa un „Bada dzegužu pajumtē", pavisam 27 stāsti 600 lappusēs, tā glīti iesieta ar A. Jaunzema vāka zīmējumu un E. Keiša autora šaržu un ievadu.

Cena $8.20

GRĀMATNĪCĀM ATLAIDE.

DVG RĀMATNĪCĀ
491 College St., Toronto 4, Ont.

KAS? KUR? KO? TORONTO

BROADVIEW DELIKATEŠU veikals
105 DANFORTH AVE. (pie Broadview)
Tel.: HO 5-9905. AUSMA MIĶELSONS

Ādolfa Kristapsona gaļas un desu veikals - darbnīca HO 6-5152
1095 QUEEN ST. E.

Pavasara delikatešu veikals un konditoreja LE 1-7353
361 RONCESVALLES AVE. Īpašnieks ST. CUKULS

789-1511
Alfred Stikuts Realtor
Diplomēts Kanadas Realtoru Institūta biedrs
A. STIKUTS, FRI.
2889 Dufferin St. 789-3949

UNO MANKIN REALTOR Pārstāvis:
KONST. KĀRKLIŅŠ
392 Danforth Ave., Toronto 6
Birojā HO 1-1114 mājās 691-3873

BĒRZIŅŠ Realty Ltd.
Arnolds Bērziņš
816 Harbord St. LE 4-8447
NEKUSTAMI ĪPAŠUMI — visos pilsētas rajonos.
APDROŠINĀŠANA — auto, mēbeles, mājas un dzīvību.
OBLIGĀCIJAS — māju un auto aizdevumi.
NOTĀRS — līgumi, noraksti, tulkojumi.

O. J. PUĶĪTIS, B.A., LL.B.
ADVOKĀTS un NOTĀRS
Tālrunis 364—9276
885 Dundas Street West
Toronto 3, Ontario

Everlast Heating Co. 463-3613
Ierīko jaunas un labo vecas gāzes un eļļas apkures ierīces.
Īpašn. A. RASA Tālr. mājās 465-5317

CREST FLORISTS HU 7-0491
567 MOUNT PLEASANT RD. (pie Belsize Dr.)
Ziedi katrai vajadzībai. A. Nulīša, V. Reinholda un G. Tiltiņa gleznas.
Latviskās rotas lietas. ELMĀRA GULBIS

BOUCK, HETHERINGTON, FALLIS, TRIVETT & PARK
BARRISTERS and SOLICITORS
365 Bay Street, Toronto
tel. 863—4451

KRĀSU UN MELNBALTĀS FILMAS
▪ attīstīšana ▪ palielinājumi ▪ duplikāti ▪
▪ citi darbi ▪ izcilus kvalitāte ▪ atlaide ▪
BENJAMIŅA FILMU LABORATORIJA
247 Richmond St. E., Toronto 2. Ont.
Tel. 363—6496

Turner & Porter
APBEDĪŠANAS BIROJS
Roncesvalles Chapel
436 Roncesvalles Ave
LE 2-7954
Yorke Chapel
357 Bloor St. W
RO 7-3153
Parkošana abās bēru mājās.

Sūtiet naudu uz Latviju
NAUDA, ko sūta GRAMERCY TIEK IZSNIEGTA KĀ NAUDA caur ārzemju tirdzniecības banku.
Piegāde 2 nedēļās
BEZ ATVILKUMIEM.
JŪS ESAT NODROŠINĀTI TIKAI AR LICENCĒTU FIRMU PAKALPOJUMIEM BEZ STARPNIECĪBAS.
NAV APSLĒPTU MAKSĀJUMU.
VAIRĀK KĀ 20 GADU PIEREDZE KLIENTU APKALPOŠANĀ.
VISI PĀRVEDUMI GARANTĒTI PILNOS APMĒROS UN APDROŠINĀTI.
Licenzēts pie bankas un apdrošināšanas departamenta. Nodrošināts: ar $20.000.00. Oficiālas USSR kvītis ar saņēmēja parakstu. TARIFS: 9 rubļi par US $10.00. Nodeva līdz $30.00 — $2.75, virs $30.00 — 10%.
GRAMERCY SHIPPING, INC.
744 Broad Street.
Newark, N. J. USA.
Vai sūtiet US dolaru dāvanu kuponus preču izvēlei jaunajos dolaru veikalos. Par šiem pakalpojumiem nav jāmaksā.
Pieprasiet mūsu jaunāko katalogu.
Gramercy
Dib. 1945. g.
118 E 28th Street.
New York, N. Y. 10016.

Augsta spēle virves abos galos

JAUTRAS UN NOPIETNAS PIEZĪMES PAR KANADAS PROGRESĪVI KONSERVĀTĪVO PARTIJAS KONGRESU TORONTO

Pagājušās nedēļas nogale Toronto aizritēja krietnā saspringdzinājumā, jo risinājās divi ievērojami un vienreizēji notikumi, kuŗiem var būt tālejošas sekas... Abi bija raksturīgi ar cīņas gatavību, spriegumu un norises kāpinājumu. Kanadas Daugavas Vanagu salidojumā Sidrabenē cīņas risinājās futbolā, basketbolā, volejbolā, vieglatlētikā un virves vilkšanā. Izteiktākais cīņas moments, protams, izpaudās virves vilkšanā, kad Hamiltonas spēka vīri gribēja torontiešus ievilkt Brontes upē, bet pēdējie ūdenī savukārt vēlējās redzēt hamiltoniešus... Kā parasti, kad satiekas divi stiprinieki, cietējs ir kāds trešais, tā arī šoreiz pie slapjajām biksēm tika vienīgi virstiesnesis O. Kļavenieks, bet uzvarētāju diplomātiski izšķīra 25 centu monēta.

Apmēram tai pašā laikā šķietami līdzīga „virves vilkšna", tikai nesalīdzināmi nopietnākā garā, notika Maple Leaf Gardens plašajā arēnā, kuŗā jau kopš 8. septembra pulcējās vairāk nekā 2000 progresīvi konservātīvo partijas delegātu, lai savā simtgades kongresā izraudzītu partijas jauno līderi. Par tādu pēc apmēram 8 stundu ilgas cīņas un „virves vilkšanas" epizodiem kļuva Jaunskotijas premjērs Roberts Stenfilds, tomēr izšķirošā „vilkšana" sagaidāma tikai ap 1969. gadu, kad notiks vispārējās Kanadas federālā parlamenta vēlēšanas.

Lieki pakavēties pie visiem notikumiem, kas konservātīvo partiju noveda pie šī kongresa, kas kļuva vēsturiski nozīmīgs notikums Kanadas politiskajā dzīvē un izcēlās ar demokratisku cīņas spraigumu, politiskās un personīgās dzīves traģiku un, protams, arī uzvaras gavilēm. Par to jau daudz rakstīts kanadiešu dienas laikrakstos, arī politiskie lietpratēji jau izteikuši savus komentārus. Tomēr šis kongress ar savu sasprindzināto kāpinājumu, vairākiem pārsteigumiem, pēkšņiem pagriezieniem vēl ilgi paliks politisko stratēgu studiju objekts. Šai ziņā arī latviešiem, it sevišķi sabiedriskajiem darbiniekiem, šis kongress var kļūt par visai interesantu un vērtīgu iedziļināšanās objektu. Kanadas politiskajā dzīvē, kuŗā valda tikai divas partijas, tikai pēdējā laikā lēni un pagaidām vēl nenozīmīgi veidojoties arī trešajam spēkam — sociālistiskajai jaundemokratu partijai (NDP), latvieši un vispār baltieši mums nozīmīgajos jautājumos dzirdīgākas ausis un panākumus guvuši tieši konservātīvo partijas valdīšanas laikā. Pašreizējā liberāļu mazākuma valdība ar L. Pīrsonu kā ministru prezidentu ir gan pārdzīvojusi visas bīstamākās krizes, un pavisam redzams, ka varēs pārdzīvot arī normālo parlamenta pilnvaru laiku, kas beigsies 1969. gadā. Tomēr politiskajā dzīvē vienmēr jārēķinās arī ar dažādiem pārsteigumiem, un tādus var sagaidīt arī no jaunā konservātīvo līdeŗa R. Stenfilda, kas jau tuvākajā laikā kļūs parlamenta opozicijas vadītājs. Tomēr arī viņam vēl vajadzēs ilgāku laiku, lai sakārtotu savas partijas satrauktās rindas jaunām vispārējām vēlēšanām.

Aizvadītajā konservātīvo kongresā vistraģiskākos brīžus un savas lielās politiskās karjēras norietu piedzīvoja līdzšinējais partijas līderis Dž. Dīfenbēkers. Ar patiku vai nepatiku, visiem tomēr jāatzīst, ka viņš joprojām bija spilgtākā personība Kanadas politiskajā dzīvē, ar nenogurstošu un neatlaidīgu cīņas sparu. Bez cīņas Dīfenbēkers neatstāja arī savu pēdējo posteni, bet bija spiests liekties ievērojama pārspēka un veikli izplānotas taktikas priekšā.

Kad kongresa atklāšanas runā delegātu vairākums sagaidīja līdzšinējā līdeŗa atteikšanos, it sevišķi pēc pamestā kompromisa par Kanadas divtautību valsti, kas 72 gadus vecajam Dīfenbēkeram dotu iespēju atteikties nepieņemamu principu dēļ, viņš tomēr klusēja. Pirmais un nozīmīgākais pārsteigums radās tikai 15 minūšu pirms kandidātu nominācijas beigām, kad pieteica arī Dīfenbēkera kandidātūru. Kaut ar to varēja arī iepriekš rēķināties, tomēr šis notikums kongresā ieviesa jūtamu saspringdzinājumu un sajauca iepriekšējās kalkulācijas. Tā vēlēšanu sākums aizkavējās par apmēram divām stundām. Jau pirmā nobalsošana parādīja kongresa noskaņojumu un spēku samērus, kas Dīfenbēkeram nebija sevišķi labvēlīgi, bet arī ne gluži bez cerībām, jo vēlēšanās balsu pieaugums nākošajos gājienos atkarīgs no tā, kam savu atbalstu dod jau izkritušie kandidāti. Tāpat pirmais nobalsojums nepārprotami rādīja, ka iepriekšējās spekulācijas, kuŗas diezgan drošas uzvaras izredzes paredzēja kādreizējam Dīfenbēkera kabineta tieslietu ministram Fultonam, bijušas maldīgas, jo priekšgalā izvirzījās Jaunskotijas un Manitobas premjēri, kuŗu krišana bija paredzēta trešajā vai ceturtajā balsošanas gājienā.

Vairāki faktori vēlēšanām deva neparedzētu pagriezienu, bet Dīfenbēkera negaidītā kandidēšana bija tikai viens no tiem. Pats galvenais šķita fakts, kas maz izcelts laikrakstos un komentāros, ka šis kongress notika augstsprieguma un cīņas zīmē starp partijas veco gvardi un jauno strāvojumu. Pēdējā vadītājs un šī kongresa galvenais ierosinātājs bija partijas prezidents Daltons Kemps, kas visu laiku bija neatlaidīgi cīnījies par Dīfenbēkera „padzīšanu" Kaut Kemps savu atbalstu atklāti neapstiprināja nevienam kandidātam, tomēr nebija noslēpums, ka viņš ar saviem domu biedriem balsos par Stenfildu. Arī paša Stenfilda vēlēšanu runa, to politiski tulkojot, neapšaubāmi liecināja, ka viņš ir jaunā strāvojuma atbalstītājs. Abu politiķu sadarbībai ir jau zināma vēsture kopš 1953. gada, un to apliecina arī Stenfilda vēlākie izteicieni, ka viņš vēlētos redzēt Kempu, tāpat arī savu spēcīgāko pretkandidātu— Manitobas premjēru Roblinu parlamentā un arī savā ministru kabinetā.

Turpretim Roblins uzskatāms par mērenāku un vecās gvardes pārstāvi, kam savu atbalstu nodeva arī Dīfenbēkers pēc izstāšanās no tālākas kandidātūras trešajā balsojumā. Iespējams, ka tas nākošajiem balsojumiem deva zināmu ievirzi. Pēc ceturtā nobalsojuma, kad izkrita abi bijušie ministri Fultons un Hamiltons, gaisotne konferences un blakustelpās bija „elektrizēta" un kandidātu delegāciju sarunas sasniedza kāpinājumu. Hamiltons ar savām 167 balsīm vēlēšanu gala iznākumu daudz ietekmēt nevarēja, bet to varēja Fultons ar 357 balsīm. Viņš to arī darīja un, pirms piektā balsojuma draudzīgi sarokojoties ar Stenfildu, parādīja saviem atbalstītājiem, kam pieder viņa simpatijas. Tas izšķīra vēlēšanu iznākumu, un par konservātīvo partijas līderi kļuva Stenfilds ar 1150 balsīm, kamēr Roblins saņēma 969. Tas ir ļoti izlīdzināts nobalsojums, jo Stenfilds tikai par 90 balsīm pārsniedzis nepieciešamo minimu kļūšanai par partijas līderi. Viņš nav pašreizējā federālā parlamenta loceklis, bet par tādu kļūs tuvākajā laikā, kandidējot kādā iecirknā pārvēlēšanās. Tūlīt pēc ievēlēšanas amatā Stenfilds saņēma personīgu apsveikumu arī no ministru prezidenta L. Pīrsona, kas no jaunā opozicijas vadītāja sagaida lielāku sadarbību nekā līdz šim.

Līdzšinējais konservātīvo partijas galva un parlamenta opozicijas līderis Dīfenbēkers savas politiskās karjēras 27 gados piedzīvojis visspožāko sasniegumu kalngalus, izcīnot savai partijai vēsturiski lielāko vairākumu parlamentā (220 vietu no 265), izdarot vairākas nozīmīgas sociālas reformas, bet piedzīvojis arī traģiskus brīžus, sevišķi šai kongresā, piedzīvojot pārspēka priekšā sakāvi pats savā partijā. Grūti iedomāties, ka viņš pēc ministru prezidenta un opozicijas vadītāja gadiem piedalīsies politiskajā dzīvē, paliekot tikai vienkāršam parlamenta loceklim. Liekas, Dīfenbēkers to nedarīs arī taktisku apsvērumu dēļ, lai ar savu lielo personību neatrautu jaunajam opozicijas vadītājam Stenfildam pienācīgo cieņu un autoritāti.

Latviešiem Dīfenbēkera vārds ir ne tikai plaši pazīstams, bet arī iecienīts, jo visā mūsu pašreizējās trimdas vēsturē viņš ir vienīgais valdības galva, kas ar personīgu klātieni pagodinājis latviešu tautas dziļāko sēru dienu, ierodoties aizvesto pieminas sarīkojumā Maseja hallē Torontc. Viņa valdības laikā legalizēja arī Baltijas valstu konsulāros pārstāvjus, kuŗi vēl tagad bauda visas tiesības. Dīfenbēkers bija arī pirmais valsts galva, kas Apvienotajās nācijās pieminēja Baltijas valstis, norādot, ka tās pakļautas koloniālismam. Tāpat neaizmirsīsim, ka Dīfenbēkera valdības laikā pieņemts likums par vecuma pensijas paaugstināšanu un uzgaides laika samazināšanu iecelotājiem no 20 uz 10 gadiem, par ko iestājās BTFK. Protams, bijušas arī dažas lietas, par kuŗām latvieši nevarēja būt vienās domās ar Dīfenbēkeru, bet fakts ir un paliek, ka neviena liberāļu valdība nav bijusi mums tik atsaucīga kā konservātīvo, pie tam tieši Dīfenbēkera laikā. No politiskās skatuves tagad noejot, varam Džona Dīfenbēkera slavas un sarūgtinājuma kausā pieliet tikai izjustu pateicību par parādīto labvēlību.

R. Norītis

Sūtiet naudu uz LATVIJU

un saņemiet par to vairāk, nemaksājot sūtīšanas izdevumus.

US dolaru certifikāti vislabākā dāvana

TIKAI US DOLARU CERTIFIKĀTI

dos jūsu piederīgiem izdevību četrreiz vairāk iepirkties nekā skaidrā naudā rubļos. To jums piederīgie apliecinās.

TIKAI AR US DOLARU CERTIFIKĀTIEM

jūsu piederīgie spēs iegādāties visu, kas viņiem vajadzīgs — pārtiku, apģērbu un daudzas citas lietas — amerikāņu un rietumeiropiešu un vietējos ražojumus caur speciāliem VNESHPOSYLTORG dolaru veikaliem par pazeminātu cenu dolaros.

To jūsu piederīgie apstiprinās.

PILNĪGA GARANTIJA. BEZ PIEMAKSAS.

Par šiem pakalpojumiem nav jāpiemaksā ne sūtītājam, ne arī saņēmējam, jo visus izdevumus sedz Vneshposyltorgs.

Pasūtiniet TAGAD TIKAI CAUR

INTERTRADE EXPRESS CORP.

125 East 23rd. Street, New York, N. Y. 10010.

Pieprasiet jaunāko bezmaksas cenrādi.

Degolls aicina poļus uz lielāku patstāvību

● SAŠUTUMS AUSTRUMVĀCU BĒGĻOS RIETUMVĀCIJĀ ● GOMULKA NORAIDA DEGOLLA AICINĀJUMU

Ceļojumā pa Poliju Francijas prezidents ģen. Degolls savas vizītes piektajā dienā apmeklēja Gotenhāfenu un Dancigu, kas tagad pārdēvētas poliskos vārdos. Otra pasaules kaŗa laikā padomju armijas bija pilsētu smagi nopostījušas.

Francijas prezidentu ar ovācijām sagaidīja tūkstošiem ļaužu. Degolls paslavēja tagadējo Poliju kā lielu zemi, robežu ziņā līdzīgu Francijai. Par tādu Polija kļuvusi divu kaŗu rezultātā, un tās uzvara bijusi arī Francijas uzvara.

Izvairoties Pad. savienību un Rietumvāciju saukt vārdā, Degolls deva poļiem mājienu, ka viņiem būtu laiks apzināties savu varu un pārraut vecās saites ar austrumiem, mazāk baidoties no sava vecā ienaidnieka rietumos, domātu tagadējo Rietumvāciju. „Jūs esat ieguvuši lielu varu, un tādēļ jums jābūt respektējamai un neatkarīgai tautai," drošināja Degolls, pieminot arī Polijas lielos pēckaŗa ieguvumus, kuŗu kontā ierakstāma arī Danciga un Silēzija, kam Francijas premjērs deva savu svētību un atbalstu. Viņš aicināja atmest veco domu, kas Polijai līdz šim lika būt atkarīgai no Pad. savienības bailēs no Rietumvācijas.

Degolls nolika rožu vainagu pie Vesterplates pieminekļa Dancigas ostā, kur krita pirmie Vācijas šāviņi, otram pasaules kaŗam sākoties. Agrākajā Aušvicas koncentrācijas nometnē Degolls izvairījās publiski runāt, domājams, lai velti neapgrūtinātu Polijas un Rietumvācijas attiekmes.

☆

Bijušais Anglijas ministru prezidents Harolds Mekmilens savas autobiografijas otrā sējumā (The Blast of War — 1939.—1945.), kas nule iznācis, plašāk raksturojis arī ģen. Degollu. Viņš raksta, ka Degolls 1943. gadā žēlojies kādam ASV diplomātam par amerikāņu iejaukšanos kaŗā un piemetinājis: „Es reprezentēju nākotnes Franciju, un būs labāk jums visiem, ja jūs mani atbalstīsit."

Mekmilens raksturo Degollu kā īstu ģeniju, par spīti viņa daudzajām kļūdām. Jau toreiz, 1943. gadā, viņam kļuvis skaidrs, ka nekas nespēs Degollu atturēt kļūt par Francijas vadoni. Vadot brīvo franču spēkus eksilā, Degolls 1943. gadā Mekmilenam teicis, ka anglo-sakšu pārspēks Eiropā ir „augošs drauds"; ja tas pieņemšoties, Francijai pēc kaŗa būšot jānosveŗas uz Vācijas un Pad. savienības pusi.

Kādā citā gadījumā Degolls notvēris kādu ASV diplomātu pie rokas un jautājis: „Kādēļ jūs mani nesaprotas? Kādēļ jūs, politiķi, esat pret mani?"

Vaļsirdīgā stāstā, zīmējoties uz laiku, kad 1943. gadā darbojies sabiedroto galvenajā mītnē Alžīrā, Mekmilens apraksta Degollu kā dedzīgi padevīgu Francijai, bet asu, pat revolūcionāru, ja kaut kur saskata skartas Francijas intereses.

Tas bija Degolls, kas 1963. gadā ar savu veto aizkavēja Anglijas piedalīšanos Eiropas koptirgū. Kāds ievērojams franču diplomāts pirms 20 gadiem izteicies, ka Degolls ir naidīgs amerikāņiem, bet mazāk angļiem.

☆

Rietumvācijas bēgļu organizācijas, kuŗas atbalsta arī Bonnas valdības aprindas un laikrakstu redakcijas, pārmet Degollam, ka viņš, lai iztaptu poļiem, apzīmējis Silēziju par polisku. Degolls Hindenburgas pilsētu, kas tagad pārdēvēta par Zabrzi, atzinis „par vispoliskāko Polijas pilsētu".

Augšsilēzijas bēgļu prese atzīmē, ka pēdējās brīvās reichstāga vēlēšanās 1932. gadā no 665.776 Silēzijas pilntiesīgiem vēlētājiem tikai 12.098 bijuši poļi. Šai gadā Hindenburgā bijuši 131.000 iedzīvotāju. „Kā Silēziju var apzīmēt par vispoliskāko no visām poļu provincēm?" jautā Silēzijas bēgļi.

Rietumvācijas bēgļu ministrs K. U. fon Hasels bēgļu „Dzimtenes dienas" sanāksmē brīdināja Bonnu nedot nekādas koncesijas Polijas robežu jautājumā, jo tas neradītu nekādus uzlabojumus Eiropas neveselīgajā politiskajā klimatā.

Valdības referents Konrads Ālers uzsvēris, ka apgabali austrumos no Oderas-Neisas līnijas bijuši vāciski gadsimtiem ilgi un ka vācu iedzīvotāji varmācīgi no tiem izdzīti. Ālers tomēr arī atzīmējis, ka robežjautājums nebojās Bonnas valdības rūpīgi koptās attieksmes ar Franciju.

☆

Degolla pūles pārliecināt komūnistisko Poliju saraut saites ar Pad. savienību un panākt samierināšanos ar Rietumvāciju izrādījušās nesekmīgas. Francijas prezidenta ilūzijas sabrukušas pret poļu komūnistu partijas sekretāra Gomulkas cieto pieri. Šis 62 gadus vecais poļu komūnistu lapsa asi, pat rupji noraidījis visus Degolla ieteikumus un pasvītrojis, ka Polijas politikas pamatakmens ir tieši alianse ar Pad. savienību. Vienīgi tā Polija varot sev nodrošināt nozīmīgu lomu Eiropā, kādu centusies iegūt jau kopš 18. gadsimta.

Gomulka atsaucās uz kādreizējo militāro paktu ar rietumvalstīm, kas nespējis aizsargāt ne Poliju, ne Franciju no katastrofas otrā pasaules kaŗā. Polijai atliekot tikai draudzības kopceļš ar lielo austrumu kaimiņu — Pad. savienību, ieskaitot arī Vācu demokratisko republiku, t.i. Ulbrichta pārvaldīto Vācijas komūnistisko daļu.

☆

Dziļi vīlies, prezidents Degolls atgriezies Parīzē, kā rezultātu no savas vienu nedēļu ilgās vizītes Polijā atstājot Varšavā nospodrinātu kopīgu deklarāciju, lai notušētu savu neveiksmi un reizē pasargātu arī poļu komūnistus no varbūtējām nepatikšanām ar Maskavu. Šajā 1200 vārdu garajā deklarācijā par šo konfliktu, prezidenta apsolītais akcepts Oderas-Neisas robežlīnijai, kuŗai Degolls vienīgais no Rietumu vadītājiem jau devis savu svētību. Tas, acīmredzot, darīts, lai paturētu lielāku elastību attieksmē ar Rietumvāciju. Deklarācija aicina uz regulārām politiskām konsultācijām abu valstu starpā un jau esošo franču-poļu saimniecisko un kultūrālo saišu pastiprināšanu.

Atzinumi Vietnamas jautājumā ir atturīgāki nekā agrākajās deklarācijās par šo konfliktu, īpaši nekritizējot ASV. Tā vietā abas valdības nosoda pašu kaŗu, kas „apdraud Vietnamas tautas eksistenci, kaimiņu valstu drošību un rada principiālus kavēkļus starptautiskā saspieguma mazināšanā." Tāpat deklarācijā nemin arī Degolla tostus, kuŗos viņš aicināja Poliju sadarboties ar Franciju, lai palīdzētu izbeigt Vietnamas kaŗu. No šī dokumenta arī izriet, ka vizītes laikā apspriests padomju bloka priekšlikums sasaukt Eiropas valstu konferenci bez ASV piedalīšanās.

MINĒJUMI PAR MIERA SARUNĀM VIETNAMĀ

ASV sūtnis Dienvidvietnamā E. Bankers izteicās, ka viņš saskata miera sarunu iespējas starp abām Vietnamām. Tās varētu sākties jau pirms ASV prezidenta vēlēšanām. Iemesli iespējamām miera sarunām nav vēl zināmi. Viens varētu būt, ja Hanoja atzītu, ka Saigonā ir patstāvīga konstitūcionāla valdība un ka kaŗa turpināšana ir veltīga. Cits faktors varētu būt Dienvidvietnamas prezidenta vēlēšanu rezultāta psīcholoģiskā ietekme.

—

VĒL VIENS IZOLĀCIJAS VALNIS

ASV aizsardzības ministrs Maknamara paziņojis, ka amerikāņi ierīkos dzeloņstiepļu valni demilitārizētajā joslā starp abām Vietnamām. Ar to domāts aizkavēt Ziemeļvietnamas armijas daļu iefiltrēšanos dienvidos. Valnis iestiepsies arī Laosā.

PARTIJAS OPOZICIONĀRI: „LAIMĪGU NOLAIŠANOS!"

Pēc visai vētrainas politiskas karjēras Kanadas konservātīvo partijas līderis Džons Dīfenbēkers pēc 11 gadu valdīšanas nodod pienākumus jaunievēlētajam partijas vadītājam Robertam Stenfildam.

Ed. Keiša karikatūra

AKTUĀLAIS KANADĀ

☆ Dž. Dīfenbēkers, kuŗš pagājušajā nedēļas nogalē pieredzēja, laikam, vissāpīgāko sakāvi savas politiskās darbības laikā, pēc 12 gadiem būdams spiests atteikties no konservātīvo partijas līdeŗa posteņa, labi apzinādamies, ka neviens no līdeŗa amata kandidātiem kā personība tomēr nevar stāties blakus viņam, šonedēļ kārto izvākšanās darbus no sava parlamenta biroja un arī no Viņas majestātes lojālās opozicijas vadītāja oficiālās rezidences Stornovejas. Par Dīfenbēkera nākotnes nodomiem pagaidām ir tikai minējumi. Domā, ka iespējama viņa pāriešana privātā dzīvē, jo viņam nākamajā nedēļā piepildās 72 gadi.

☆ Kvebekas kultūras ministrs Žans Tremblē izteicies, ka Kanadas frančiem rezolūti jāsāk veidot savu nacionālo valsti, negaidot Otavas aizrādījumus. Vispirms jāizdara grozījumi konstitūcijā, tad jātiek skaidrībā par attieksmēm ar pārējām Kanadas provincēm. Nesen tieslietu ministrs Pjērs Tridō aicināja Kvebekas premjēru Džonsonu iesniegt federālajam parlamentam konkrētus priekšlikumus jaunai konstitūcijai, kas neapdraudētu Kanadas federāciju, tomēr šķiet, ka Kanadas franču valdība šimbrīžam pati vēl nespēj skaidri formulēt savas vēlmes.

☆ Ziemeļrietumu apgabalu tirdzniecības savienības kongresā Edmontonā Chevron pētniecības sabiedrības darbinieks Dr. Sīrls referējis par fermentācijas procesu, ar ko nākotnē būs iespējams iegūt proteinu no petrolejas. Fermentācijas procesā petroleju sajauc ar mikroorganismu kultūru, ūdeni, neorganisku sāļu maisījumu, pievieno skābekli un nitrogenu, pēc tam filtrē, sterilizē un žāvē. Rezultātā dabū pulveri, kas satur līdz 80% proteina. Dr. Sīrls paredz, ka šādā veidā proteinu sāks ražot patēriņam nākamo 5 gadu laikā.

☆ Sākot ar 1. oktobri, Kanadas valdība īstenos jaunus imigrācijas noteikumus. Imigrantus iedalīs 3 katēgorijās: tādi, kas nepieciešami Kanadai izglītības vai profesionālu zināšanu dēļ, Kanadas iedzīvotāju tuvi radi un tādi ģimenes piederīgie, kuŗiem nepieciešams radu atbalsts, pirms spēj nodibināt patstāvīgu dzīvi. Imigrantu piemērotību izšķirs punktu sistēma, novērtējot ar punktiem izglītību, piemērotību, aroda māku, vecumu, nodarbinātības iespējas Kanadā, kā arī valodas prasmi. Punktu skaitu pavairo imigrantu vēlēšanās apmesties tādā apgabalā, kur liels darba spēka pieprasījums.

☆ Nesenajā pasaules literātu kongresā Montreālā 47 dalībnieki parakstījuši solidāritātes deklarācijas atbildei uz čechu rakstnieku un publicistu manifestu, kas publicēts brīvajā pasaulē. Čechu gara darbinieki savā manifestā apellē pie brīvās pasaules rakstniekiem palīdzēt viņu cīņā pēc vārda brīvības. Solidāritātes deklarācijas parakstītāju vidū bija 26 kanadieši.

☆ Starptautiskajam kviešu nolīgumam 31. jūlijā izbeidzoties, Kanadas kviešu audzētāji pašlaik atrodas nepatīkamā situācijā, jo kviešu cena kritusies par 22 c. bušelī. Par cenu slīdēšanu dara atbildīgas ASV un citas valstis. Kanadas tirdzniecības ministrs R. Vinters šo jautājumu iztirzājis ar ASV lauksaimniecības sekretāru Frīmenu un prezidenta speciālo pilnvaroto V. Rotu, aicinādams ASV palikt pie nesenā Kenedija līgumā minētajām minima cenām. Cenu slīdēšana Kanadas kviešu ražotājiem draud ar katastrofālu stāvokli, jo federālā valdība viņiem subsidijas nemaksā.

AG ROTAS

A. GUGĀNS

ZELTKALIS

Latviskas rotas bagātīgā krājumā sudrabā un zeltā

Darbnīcā — 25 Moccasin Trail, Don Mills, Ont., tel. 444—4033